

Naš kraj

INFORMATIVNO GLASILO OBČINE DOBREPOLJE

letnik VII, št. 8

september 2001

Prvi šolski dan najmlajših

Letošnje šolsko leto je OŠ Dobropolje začela z uvajanjem devetletke. Tako je letos v prvem razredu na matični šoli in na vseh treh podružnicah kar 75 prvošolčkov. 35 jih obiskuje osemletko, 40 pa devetletko.

Stran: 24

Blagoslovitev kapelice v Predstrugah

Zadnjo avgustovsko nedeljo so se vaščani Predstrug, skupaj s številnimi Dobropoljci in gosti, razveselili slovesnega blagoslova kapelice. S tem dnem je bilo simbolično zaključeno delo številnih mojstrov in občanov.

➔ Stran: 9

Začela se je gradnja mrliške vežice v Strugah

Vežica bo približno 150 metrov od pokopališča v smeri proti Podtaboru. Objekt bo predvidoma končan še v letošnjem letu, vrednost del pa znaša 31,7 milijonov tolarjev.

➔ Stran: 4

Slovenski kozolec - razstava arhitekturnih maket in risb na Vidmu

Razstava je bila odprta 14 dni v sejni sobi občine Dobropolje. Pred tem je naletela na izreden odmev po različnih krajih Slovenije in marsikje v tujini. Na Vidmu je bila dopolnjena z razstavo fotografij kozolcev iz občine Dobropolje. Odprtje razstave je bilo 14. septembra, program pa se je nadaljeval s srečanjem pod kozolcem v vasi Cesta.

➔ Stran: 10

- * Sam sredi ljudi 2
- * Kaj je novega o gradnji doma za ostarele 17
- * Ljudska pesem Dobropoljsko-Struške doline 14
- * Od revnega fanta do vrhunskega baletnega plesalca 19
- * Pogovor s predsednikom Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo 7
- * Podgora skozi čas 16
- * Predstavitve Karitasa 18

KNJIŽNICA GROSUPLJE

Sam sredi ljudi

**Med nami se odvijajo dogodki, ki jih človek le stežka preboleva. Doga-
jajo se stvari, ki od nas vseh zahtevajo razmislek. Od nas zahtevajo,
da se ustavimo in vprašamo, kam in kako naprej.**

Dogajajo se stvari, ki ti sežejo v srce. Nenadoma spoznaš, da so vsa politika, vsi brezvezni članki, vse prerekanje o proračunih, nič v primeru z dramo, ki se odigra v duši osamljenega človeka. Človeka, ki se sredi med nami znajde popolnoma sam. Sam sredi ljudi v neizprosni trpljenju, ki mu ne vidi konca in ki mu otopi razum in srce in vzame voljo do življenja. Človek se nehote vpraša, kakšna družba smo, da dopustimo, da so ljudje sredi med nami osamljeni. Kaj osamljeni, popolnoma sami. Ogojufani za normalno družinsko življenje ostanejo brez moči. In ta naša družba, ki zapre človeka, če je brcnil mačka, ki jo je polna usta vsemogoče zaščitite, po drugi strani pa hoče v škodo ljudi uzakonjati vsakršno deviacijo kot normalno. Ne premore zakona, ki bi takšnemu trpljenju naredil konec. Ni zakona, pravijo. Saj res, ni ga. Vprašanje je tudi, ali tak zakon lahko obstaja. In potem nenadoma pride neka smrt. Nepotrebna smrt, ki pa se vendarle dotakne nas vseh. Vsaj za kratek čas se zavemo, da se je za vsem tem moralo goditi nekaj strašno hudega, nekaj kar se ne bi smelo, toda...

Seveda ne želim v tem sestavku kogar koli osebno imenovati ali kazati s prstom. Vendar pa se mi zdi, da vendarle vsi skupaj toleriramo neko stanje, neka početja, ki niso tako redka. Zdi se mi, da vsi skupaj nasedamo, ker o nekaterih zadevah ne spregovorimo javno in jih ne imenujemo s pravim imenom. O vsem tem, kar se dogaja v nekaterih družinah, neradi govorimo. Prav je tudi, da se vse stvari v neki družini, če je le mogoče, rešijo doma. Vsaka pametna družina to počne. To lahko počne vse dotlej, dokler so nesporazumi normalnega značaja. Če pa v to razmerje poseže alkohol, je zadevo nujno potrebno presekati že v začetni fazi. Velika toleranca, ki jo vsi kot družba imamo do alkohola,

je vzrok za neizmerno trpljenje mnogih ljudi. Kot župan zvem za mnoge primere takšnega nevzdržnega stanja. To stanje ni vedno enako in vsi, ki jih alkohol zasvoji, ne reagirajo enako. Čisto vsi pa povzročijo v družini motnje, ki imajo za seboj nepopravljive posledice. Alkohol je še vedno, in je vse bolj, najhujše in glavno mamilo, ki povzroča mnogo gorja. Tega se ne zavedamo. Današnji človek živi tako rekoč v svetu alkohola, ki se v zadnjem času že tudi pri nas nadaljuje ali dopolnjuje z mamili. Kakšna družba postajamo, če nismo sposobni več pravega veselja, brez da brni v glavi. Kakšni ljudje, če predstavlja višek vsega veselja popolna opitost. Najhuje pa je, če se s tem početjem ukvarja že mladina v najstniški dobi. Kako grozno je prisluhniti pogovoru mladih ljudi, ki se na vsa usta hvalijo o svojih pivskih rekordih in vožnji v alkoholnem stanju. Potem ni čudno, da vsak dan prebiramo poročila o prometnih nesrečah in z grozo ugotavljamo: umrl 19-leten, 22-leten, 25-leten, v cvetu mladosti, vozil pod vplivom alkohola ... In kakšni zakoni bodo iz tega, koliko novih tragedij, koliko nesrečnih življenj, koliko pokopanih upov. In mi smo do vsega tega tolerantni. Ne samo tolerantni, za neumnega imamo človeka, ki se zna odpovedati alkoholu. Če je alkoholik sam, je hudo, trpi sam in delno tudi okolica. Vendar to še ni najhuje. Če pa je alkohol v družini, če pije zakonski mož in oče, je to katastrofa, če pije mati, je to dvakratna katastrofa. Ubogi otroci, oropani družinske sreče in toplega gnezda, opeharjeni za ljubezen. Alkoholik se ne sme ženiti. Če sem pred meseci pisal, da se naj mladi za božjo voljo ženijo, še enkrat pribijem, z alkoholikom se, za božjo voljo, ne ženi. Stokrat bolje, da si sam ali sama, vsaj otroci ne bodo trpeli.

Vem, da z enim sestavkom ne morem rešiti tega problema, ki je velik in grozeč, saj se stanje slabša, toda želim, da o tem vsaj govorimo, da se pogovarjamo, da tudi rešujemo, kar se rešiti da. Marsikaj se pa rešiti tudi da. Tudi v naši sre-

di so ljudje, ki so bili alkoholiki, pa so se tega strašnega bremena rešili. Nekateri prav sami, nekateri s pomočjo zdravnikov. Mnogi od teh nam znajo tudi povedati svoje izkušnje. Srečni so, da jim je to uspelo in živijo normalno in človeka vredno življenje. Ustanov, ki delajo na tem področju, je veliko. Če kdo želi, smo mu tudi na občini pripravljeni svetovati. Nesmiselno je, da se v družinah, v katerih je stanje brezupno, leta in leta prikriva nevzdržno stanje. Potreben je rez, včasih boleč rez, toda odločen, ki je poplačan po nekaj letih truda.

Mamilaštvo je seveda otrok dobe, alkoholizem je njegov del, čeprav je v bistvu starejši, otrok dobe, v kateri so ljudje prevrednotili vrednote. Greha ni več, na Boga se ne oziramo. Na račun lažne svobode sami sebe spravljamo v obup in brezizhodnost. Nočemo več priznavati tisočletnih norm, ki jih je človeštvo vzpostavilo. Za ohranitev svoje vrste rušimo tabuje, ne maramo skrivnosti, vse hočemo vedeti in mislimo, da vemo vse, a vendar ostajamo prazni in upanje nam zgineva, nadomeščamo ga z mamilom, z alkoholom. Kljub sodobni komunikacijski tehniki, se vse bolj oddaljujemo. Vemo, kako je sestavljen atom, vemo, kaj se je zgodilo v Ameriki, vemo, kaj je na Luni, ne znamo pa se za trenutek ustaviti in vprašati, kam vendar hitim in kam sploh grem, kje je moj cilj in tudi ne vemo, kaj dela naš sosed, ker ga že nekaj mesecev skoraj videli nismo, čeprav živi samo nekaj metrov od nas in morda neizmerno trpi osamljenost. Ob tem pa smo vedno prepričani, da nimamo časa in da nam ta neusmiljeno beži in da smo za nekaj oropani. Čuden čas, čas, ki ga bomo morali spremeniti, ki mu bomo morali vrniti dušo in Boga in tudi grehu bo potrebno ponovno reči greh, drugače se bomo res izgubili v vrtincu mamil, alkohola in osamljenosti. Pri tem nam seveda ne pomaga ne zakon ne policija. To so druge dimenzije. Ali smo jih še sposobni dojeti? Seveda ne želim biti pesimist. Nikoli nobena stvar ni tako huda, da se je ne bi dalo izboljšati ali popraviti, toda za izboljšanje tega moramo delati vsi. Začnimo takoj, morda že danes lahko komu pomagamo.

Vaš župan Anton Jakopič

Na podlagi Odloka o spremembi odloka o proračunu Občine Dobrepolje za leto 2001 (Uradni list RS, št. 67/2001), na podlagi Odloka o proračunu Občine Grosuplje (Uradni list RS, št. 27/2001), na podlagi Odloka o proračunu Občine Ivančna Gorica (Uradni vestnik Občine Ivančna Gorica, št. 3/01), Občine Dobrepolje, Grosuplje in Ivančna Gorica skupaj s pooblaščenno finančno organizacijo objavljajo

VIII. JAVNI RAZPIS

za dodelitev posojil za pospeševanje razvoja malega gospodarstva občin Dobrepolje, Grosuplje in Ivančna Gorica.

I. PREDMET RAZPISA

Občine Dobrepolje, Grosuplje in Ivančna Gorica s pooblaščenno finančno organizacijo razpisujejo posojilo za pospeševanje razvoja malega gospodarstva v občinah Dobrepolje, Grosuplje in Ivančna Gorica v skupnem znesku 100.000.000,00 tolarjev.

Namen posojil:

- odpiranje novih delovnih mest,
- nakup, urejanje in opremljanje zemljišč za gradnjo poslovnih prostorov,
- nakup, graditev ali adaptacija poslovnih prostorov,
- nakup nove opreme ali njena obnova.

II. MERILA IN POGOJI

Na razpis za dodelitev posojila se lahko prijavijo:

- samostojni podjetniki posamezniki,
- podjetja v zasebni in mešani lasti.

Sedež in dejavnost samostojnega podjetnika ali podjetja mora biti na območju sodelujočih občin.

Posojila se prednostno dodeljujejo dejavnostim:

- ki zagotavljajo delovna mesta,
- ki so izvozno usmerjene,
- ki omogočajo razvoj turizma,
- ki dopolnjujejo proizvodne programe ostalega gospodarstva,
- z visoko stopnjo inovativnosti,
- ki uvajajo sodobne tehnologije.

Posojila se daje:

- za dobo do 5 let,
- obrestna mera TOM + 1 %,
- stroški odobritve 0,5 % - (enkratno),
- stroški spremljave 0,15 % (izračunava se od neodplačane glavnice in sicer enkrat letno-od drugega leta naprej).

III. VSEBINA VLOGE

Gospodarske družbe morajo vlogi priložiti:

1. obrazec banke (dosegljiv na sedežu Občine Ivančna Gorica),

2. splošni podatki o podjetju (opis podjetja, dejavnost, št. zaposlenih, poslovni partnerji-dobavitelji, kupci),

3. fotokopija sklepa sodišča o registraciji podjetja in fotokopija vseh sprememb,

4. karton deponiranih podpisov,

5. obvestilo Zavoda RS za statistiko o identifikaciji razvrstitvi po dejavnostih,

6. bilančne podatke za zadnji dve leti, potrjene s strani Agencije RS za plačilni promet,

7. podatke o tekočem poslovanju,

8. BON - 2 obrazec ali BON - 3 obrazec, ki ne sme biti starejši od tedna dni ali podatke o stanju na računu in blokacijah izdane s strani banke, pri kateri je odprt transakcijski račun,

9. poslovni načrt oz. investicijski program za dobo kreditiranja,

10. dokazilo o namenu porabe sredstev: pri nakupu poslovnega prostora

- overjeno kupoprodajno pogodbo oz. prodajno pogodbo pri gradnji poslovnih prostorov

- gradbeno dovoljenje

- zemljiškonjižni izpisek oz. dokazila o lastništvu

- predračunsko vrednost investicijskih del z gradbeno dokumentacijo pri adaptaciji poslovnih prostorov

- soglasje za adaptacijo del, ki se mora glasiti na prosilca za posojilo

- predračunsko vrednost adaptacijskih del

- pogodbo o najemu in soglasje lastnika za izvajanje adaptacijskih del, če bo adaptacijo izvajal najemnik pri nakupu osnovnih sredstev

- predračun oz. račun osnovnega sredstva

11. zavarovanje kredita (zemljiškoknjižni izpisek in cenitev nepremičnin, dokumenti o vrednosti premoženja, podatki o poroku - enaki kot za kreditjemalca),

12. druga dokumentacija po dogovoru.

Samostojni podjetniki posamezniki morajo vlogi priložiti:

1. obrazec banke (dosegljiv na sedežu

Občine Ivančna Gorica)

2. obrtno dovoljenje oz. dovoljenje za opravljanje dejavnosti

3. priglasitveni list samostojnega podjetnika

4. potrdilo o plačanih davkih in prispevkih

5. potrdilo o prometu na žiro računu

6. podatke o tekočem poslovanju

7. davčna napoved z bilanco stanja in izkazom uspeha za zadnji dve leti, potrjena s strani Davčne uprave

8. potrdilo o (ne) blokadi žiro računa

9. poslovni načrt oz. investicijski program za dobo kreditiranja,

10. dokazilo o namenu porabe sredstev: pri nakupu poslovnega prostora

- overjeno kupoprodajno pogodbo oz. prodajno pogodbo pri gradnji poslovnih prostorov

- gradbeno dovoljenje

- zemljiškonjižni izpisek oz. dokazilo o lastništvu

- predračunsko vrednost investicijskih del z gradbeno dokumentacijo pri adaptaciji poslovnih prostorov

- soglasje za adaptacijo del, ki se mora glasiti za prosilca za posojilo

- predračunsko vrednost adaptacijskih del

- pogodbo o najemu in soglasje lastnika za izvajanje adaptacijskih del, če bo adaptacijo izvajal najemnik pri nakupu osnovnih sredstev

- predračun oz. račun osnovnega sredstva

11. zavarovanje kredita (zemljiškoknjižni izpisek in cenitev nepremičnin, dokumenti o vrednosti premoženja, podatki o poroku)

12. druga dokumentacija po dogovoru.

IV. ROK ZA PRIJAVO

Vloge za dodelitev posojila pošljite na naslov: Občina Ivančna Gorica, Sokolska 8, 1295 Ivančna Gorica. Rok za prijave je do 31.10.2001 oz. do porabe namenskih sredstev.

Če vloga ne bo vsebovala zahtevane dokumentacije, se zavrne.

Medobčinski odbor za razvoj malega gospodarstva občin Dobrepolje, Grosuplje in Ivančna Gorica bo najpozneje v 30 dneh po roku za prijavo odločal o dodelitvi posojil.

Vse potrebne informacije dobite na sedežu Občine Ivančna Gorica pri ga. Božič na tel.: 7878-384, 7878-385.

OBČINA DOBREPOLJE

Župan

Anton Jakopič l.r.

OBČINA GROSUPLJE

Župan

Janez Lesjak l.r.

OBČINA IVANČNA GORICA

Župan

Jernej Lampret l.r.

Navodilo o obveznem naročanju strank

Upravna enota Grosuplje obvešča stranke, da se je v skladu s 3. členom Uredbe o načinu poslovanja organov javne uprave s strankami (Uradni list RS, št. 22/01) potrebno za razgovor pri uradni osebi, ki je v skladu z zakonom pooblaščen za opravljanje posameznih dejanj v upravnem postopku do izdaje odločbe ali za odločanje v upravni stvari, potrebno predhodno naročiti.

Za naročilo pokličite telefonsko številko Upravne enote Grosuplje 7864 311. Razgovori bodo potekali v času uradnih ur, in sicer v ponedeljek, sredo in petek.

Stranke prosimo, da upoštevajo gornje obvestilo in s tem zagotovijo nemoteno delo referentom.

Nevenka Dolgan, univ. dipl. prav.
NAČELNICA UPRAVNE ENOTE GROSUPLJE

RAZPORED URADNIH UR IN URADNIH UR PO TELEFONU IN PO ELEKTRONSKIH MEDIJIH UPRAVNE ENOTE GROSUPLJE

Od 26. 6. 2001 velja za poslovanje s strankami na Upravni enoti Grosuplje naslednji razpored uradnih ur po telefonu ter elektronskih medijih:

UPRAVNA ENOTA GROSUPLJE, KOLODVORSKA CESTA 2:

v ponedeljek	od 8. do 11.30 ure in od 12. do 15. ure
v sredo	od 8. do 16.30 ure
v petek	od 8. do 13. ure

KRAJEVNI URAD IVANČNA GORICA:

v ponedeljek	od 8. do 11. ure in od 12. do 15. ure
v sredo	od 8. do 11. ure in od 12. do 16.30 ure
v petek	od 8. do 11.30 ure in od 12. do 13. ure

KRAJEVNI URAD DOBREPOLJE:

v torek	od 8. do 12. ure
v sredo	od 12. do 16.30 ure

**TEL. ŠTEVILKA KRAJEVNEGA URADA
DOBREPOLJE: 7867060**

Gradnja mrliške vežice v Strugah

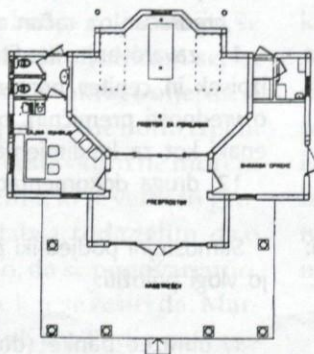
V Strugah so pričeli z gradnjo mrliške vežice. Locirana bo okrog 150 m od pokopališča v smeri proti Podtaboru. Na mestu, kjer bo zgrajena vežica, je stala stara hiša, ki je bila večinoma v ruševinah. Lokacija je bila izbrana z namenom, da se objekt nekoliko umakne iz središča naselja. Stružanci so bili mnenja, da je tovrstni objekt potrebno umakniti iz vsakdanjega vrveža in hrupa, saj ob smrti bližnjega svojci želijo čim več miru. Zaradi omenjene oddaljenosti od pokopališča pa bo lahko potekal pogrebni sprevod.

Kot je povedal tajnik občine Anton Rus, ima objekt 100,67 m² koristne površine. V njem bo nekoliko večji prostor za pokojnika. Velikost tega prostora omogoča v primeru dveh umrlih namestitev dveh krst na ta način, da se prostor razdeli v dva dela s pomočjo zavese. Pred prostorom za pokojnika se nahaja predprostor, kjer se bodo lahko zadrževali svojci in kropilci. V objektu je še manjša čajna kuhinja, sanitarije, skladišče vozil in pogrebne opreme ter manjša kotlovnica za ogrevanje objekta. V sklopu objekta se na vhodni strani nahaja odprt nadstrešek. Poleg samega objekta bo izvedena tudi ustrezna zunanja ureditev objekta z izgradnjo parkirišč.

Avtor projekta je Gradbeni biro Štupnik z odgovornim projektantom Nado Robič u.d.i.a.

Dela izvaja Gramiz d.o.o. iz Kočevja, ki je bil izbran kot najugodnejši ponudnik na osnovi javnega razpisa. Predvidevamo, da bo objekt končan še v letošnjem letu.

Ponudbena in pogodbeni vrednost del znaša 31,7 mio SIT.
(M.S.)

Iz Področnega centra za razvoj gospodarstva Ribnica**Povzetki dela razpisov, ki so objavljeni v Uradnih listih****NASLOV: KREDITIRANJE OKOLJSKIH NALOŽB**

Uradni list: št. 14-15, str. 936, Ekološko razvojni sklad RS. Namen: Krediti gospodarskim družbam in drugim pravnim osebam za investicije v okolju prijaznejše tehnologije in izdelke, naprave in tehnologije varstva okolje in realizacijo sanacijskih programov povzročitelja obremenitev. Obrestna mera do 10 let kredite je 1,9% in nad 10 let, 2,1%+TOM. Rok prijave: 28.12.2001 oz. do porabe sredstev. Okvirna višina sredstev: 2.000 mio SIT.

Informacije, dokumentacija: na sedežu sklada, tel. 01/241-4820, 241-4860 ali www.ekosklad.si.

NASLOV: KATALOG EKSPERTNIH SVETOVALCEV V OKVIRU PROGRAMA POSPEŠEVANJA PODJETNIŠTVA V SISTEMU SVETOVANJA NA PODLAGI NAPOTNIC

Uradni list: št. 54, str. 4019, PCMG in Zavod za zaposlovanje. Namen: oblikovanje kataloga ekspertnih svetovalcev za različna specifična področja podjetniškega svetovanja za področja svetovanj: 1. Trener-promotor, 2. Razvoj človeških virov, 3. Marketing in izvoz, 4. Inovacije, tehnologije, kakovost, 5. Management, 6. Finance, 7. Davki in prispevki. Ekspertni svetovalci bodo vključeni v projekt vavčerskega sistema, v okviru katerega bodo svetovali: podjetnikom začetnikom, malim podjetjem v začetni fazi delovanja, malim in srednjim podjetjem v rasti ali v poslovnih težavah. Rok prijave-več odpiranj vlog: 30.07., 01.10., 04.12. v letu 2001, razpis pa je odprt tudi naprej.

Informacije, dokumentacija: na sedežu, tel. 589 18 84, Vesna Petričević in www.pcmg.si.

NASLOV: SPODBUJANJE INVESTICIJ

Uradni list: št. 56, str. 4253, Ministrstvo za gospodarstvo. Namen: spodbujanje začetnih investicij in odpiranje delovnih mest, povezanih z investicijami za gospodarske družbe. Pogoji v treh letih odpreti 100 delovnih mest (za območja pomembna za skladen regionalen razvoj 50 delovnih mest) in investicija večja od 2 mio EUR in drugi pogoji (glej Ur. List). Rok prijave: 17.08. in 05.10.2001. Okvirna višina sredstev: 500 mio SIT. Informacije, dokumentacija: na sedežu ministrstva, tel. 478 35 57, Eva Tomšič in www.sigov.si/tipo.

NASLOV: UGODNEJŠA POSOJILA MALIM IN SREDNJE VELIKIM PODJETJEM V LETU 2001

Uradni list: št. 62, str. 4540, Javni sklad RS za razvoj malega gospodarstva.

Namen: za načrtovana dolgoročna posojila oz. za najeta posojila za poslovne namene od 01.01.2000. Obrestna mera TOM+2%. Rok prijave: do porabe sredstev, prispetje vlog do 10. v mesecu (od 10.08.2001 dalje). Okvirna višina sredstev: 4.500.000.000 SIT. Informacije, dokumentacija: na sedežu sklada, tel.: 02/ 234-1274, 02/ 234-1272.

NASLOV: SUBVENCIONIRANJE OBRESTNE MERE INVESTICIJSKIH KREDITOV ZA POSLOVNE NAMENE, ODOBRENIH PO 01.01.1999.

Uradni list: št. 62, str. 4541, Javni sklad RS za razvoj malega

gospodarstva.

Namen: za načrtovana dolgoročna posojila oz. za najeta posojila za poslovne namene od 01.01.1999. Subvencija se bo izplačala za del obresti, od prvega plačila obresti dalje...

Rok prijave: do porabe sredstev, prispetje vlog do 10. v mesecu (od 10.08.2001 dalje).

Okvirna višina sredstev: 405.000.000 SIT. Informacije, dokumentacija na sedežu sklada, tel.: 02/ 234-1274, 02/ 234-1272.

NASLOV: PODPORA ZA IZVEDENO NAPRAVO NASADOV JAGOD in špargljev

Uradni list: št. 64, str. 4633-4642, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo, prehrano, Ljubljana.

Namen: podpora nasadov jagod in špargljev posajenih v letu 2001. Rok prijave: 01.10.2001. Okvirna višina sredstev: 20 mio SIT- jagode, 2,5 mio - šparglji. Informacije, dokumentacija: kmetijske svetovalne službe.

NASLOV: PODPORA ZA IZVEDENO OBNOVO VINOGRADOV IN SADOVNJAKOV

Uradni list: št. 64, str. 4637, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo, prehrano, Ljubljana.

Namen: za obnovo - sadike posajene jesen 2000/pomlad 2001. Rok prijave: 01.10.2001. Okvirna višina sredstev: 230 mio SIT. Informacije, dokumentacija: kmetijske svetovalne službe.

**Zavod za prostorsko,
komunalno in stanovanjsko
urejanje, d.o.o.
Taborska c. 3, Grosuplje**

**PRI GRADNJI NOVEGA ALI ADAPTACIJI
OBSTOJEČEGA OBJEKTA VAM POMAGAMO
NAJTI LAŽJE, HITREJŠE IN CENEJŠE REŠITVE**

Z IZDELAVO

- GEODETSKEGA POSNETKA
- LOKACIJSKE DOKUMENTACIJE
- PROJEKTNE DOKUMENTACIJE (PGD, PZI)

IN S PRIDOBIVANJEM

- UPRAVNIH DOVOLJENJ (LOKACIJSKO IN GRADBENO DOVOLJENJE)

**NAJDETE NAS V GROSUPLJU, NA TABORSKI CESTI 3
(V I. NADSTROPJU BLOKA NAD LJUBLJANSKO BANKO)**

ALI NA TELEFONSKIH ŠTEVILKAH:

01 786 30 78, 786 05 42, 786 05 43

NASLOV: DODELJEVANJE SREDSTEV ZA PRESTRUKTURIRANJE IN PRENOVO KMETIJSKE PROIZVODNJE

Uradni list: št. 64, str. 4651. Namen: 100 mio SIT nepovratnih sredstev za za sanacije kmetij, 180 mio SIT za prestrukturiranje kmetijskih zadrug, 300 mio SIT ugodnih posojil (TOM+2%) in do 85 mio SIT jamstev. Rok prijave: 15.09.2001 in za enkratno sanacijsko pomoč zadnji delovni dan v tekočem mesecu do 31.03.2002. Informacije, dokumentacija: na sedežu Javnega sklada za regionalni razvoj 01 836 1953.

NASLOV: JAVNI RAZPIS ZA SOFINANCIRANJE DODIPLOMSKEGA ŠTUDIJA PODJETNIŠTVA

Uradni list: št. 64, str. 4655, Ministrstvo za gospodarstvo, PCMG, Ljubljana. Namen: do 50% sofinanciranje na dodiplomskih verifikiranih programih podjetništva. Rok prijave: 26.09.2001. Okvirna višina sredstev: 28 mio SIT. Informacije, dokumentacija: na sedežu PCMG, www.pcmg.si, tel. 01 5891 834 (sli 870).

NASLOV: NADOMESTITEV DELA PLAČE PRIPRAVNIKA

Uradni list: št. 67, str. 5026, Ministrstvo za delo..., Ljubljana.

Namen: nadomestitev dela plače pripravnika, z višjo ali visoko stopnjo izobrazbe na področjih z nadpovprečno stopnjo brezposelnosti, ko delodajalec zaposli brezposelno osebo, ki je iskala prvo zaposlitev. Odpiranje vlog: 11.9.2001 in vsak prvi torek v mesecu do porabe sredstev.

Okvirna višina sredstev: 480 mio SIT. Informacije, dokumentacija: na sedežu ministrstva, tel. 476-9961, www.sigov.si/mddsz/aktualno/javni_razpisi.

NASLOV: SPODBUJANJE UVAJANJE CELOVITEGA SISTEMA STALNIH IZBOLJŠAV V PODJETJIH PO METODI 20 KLJUČEV

Uradni list: št. 70, str. 5255, Ministrstvo za gospodarstvo, Ljubljana. Namen: izbor tretje skupine do 20 podjetij za vključitev v projekt. Rok prijave: 02.10.2001. Okvirna višina sredstev: 150 mio SIT. Informacije, dokumentacija: na sedežu ministrstva, tel. 478-32-67, Simona Hočevnar

Razpisi niso objavljeni v celotni obliki, temveč le povzetki, ki predstavljajo osnovno informacijo zainteresiranim. Vse celotne objave razpisov si lahko ogledate v ustreznih številkah Uradnih listov, ki so Vam na razpolago tudi na sedežu Področnega centra za razvoj gospodarstva d.o.o., Ribnica, Škrabčev trg 40, tel. 8369-331 in GSM 041-436-233. Obveščamo Vas tudi,

da nas v primeru investicije za različna področja (proizvodnja, storitve, turizem, kmetijstvo...), lahko pokličete in v tem primeru Vam bomo informacije o razpisih pošiljali na Vaš naslov.

MINISTRSTVO ZA GOSPODARSTVO, Področje za razvoj podjetniškega sektorja in konkurenčnosti je konec pomladi letošnjega leta objavilo najava programov in ukrepov za leti 2001-2002

Celotno objavo si lahko ogledate na naslovu ministrstva ali na našem naslovu. Nekaj razpisov je v letošnjem letu že bilo, ostali bodo sledili.

Program je prioriteten usmerjen v:

- ukrepe za izboljšanje konkurenčnih in inovacijskih sposobnosti podjetij za uspešno nastopanje na mednarodnih trgih.
- ukrepe za povečanje novih, domačih in tujih investicij v razvoj proizvodov in storitev z visoko dodano vrednostjo na zaposlenega.
- ukrepe za promocijo podjetništva, usvarjanje podjetniške klime in okolja, spodbudnega za nastajanje in rast malih podjetij.

Izvajanje bo potekalo v okviru naslednjih programov:

Janez Mate

MINISTRSTVO ZA GOSPODARSTVO

Področje za notranji trg

Področje za ekonomske odnose s tujino

Področje za regionalni razvoj

Področje za razvoj podjetniškega sektorja in konkurenčnosti

državna sekretarka: mag. Mateja Mešl

sekretariat: Katja Tržan

Kotnikova 5/II, Ljubljana

telefon: 01 478 32 00, fax: 01 478 32 62

Program pospeševanja podjetništva:

- promocija podjetništva in razvoj podpornega okolja
- spodbujanje nastajanja in razvoja malih podjetij

državna podsekretarka:
mag. Maja Tomanič – Vidovič,
Trubarjeva 11, Maribor
telefon: 02 234 10 11
fax: 02 234 10 50

Program za povečevanje konkurenčne sposobnosti podjetij:

- internacionalizacija podjetij in nove investicije
- povezovanje podjetij in razvoj grozdov
- povečevanje produktivnosti
- programi za tekstilno in usnjarsko industrijo
- programi prestrukturiranja

Program spodbujanja tehnološkega razvoja in inovacij:

- razvojno – raziskovalna dejavnost
 - raziskovalno razvojno podporno okolje
 - podpora inovacijski dejavnosti
 - mednarodni raziskovalni in razvojni programi in projekti
- državni podsekretar:
dr. Aleš Mihelič
telefon: 01 478 32 01, fax: 01 478 32 62

Pogovor s predsednikom Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo

Soborci v vojni, prijatelji v miru

“Vsi ljudje vedo, kaj je vojna in kaj je mir, vendar veterani najbolj vemo, kaj je mir,” so besede, ki jih je izrekel eden vidnejših predstavnikov veteranov vojne za Slovenijo, z njimi pa se v celoti strinja tudi moj sogovornik Vidrih Albin, naš rojak, doma iz Zdenske vasi, ki že nekaj časa živi v Grosupljem. Od meseca maja je predsednik Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Grosuplje. Združenje je bilo ustanovljeno že pred nekaj leti, ker pa smo zanj bolj malo slišali, sem se dogovorila, da nam o njem pove kaj več. To pa ni edini razlog. V letu, ko smo praznovali 10-letnico slovenske države in ko je pred nami 10-letnica, odkar je zadnji vojak jugoslovanske vojne zapustil slovensko ozemlje, bo društvo v spomin na zgodovinske dogodke izpred desetih let odkrilo spominsko ploščo v Grosupljem.

Kdaj je bilo ustanovljeno Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo Grosuplje?

Ustanovljeno je bilo marca leta 1994, uradno pa smo registrirani od 19. novembra 1999, ko smo razvili svoj prapor, sprejeli statut in imeli prvi zbor veteranov. Takoj po ustanovitvi še nismo imeli svojega prostora, zato organizacija ni zaživila. Spomladi leta 1999 je prevzel vodenje tedanji tajnik Albin Hvastija in najel prvo majhno pisarno v Inštalacijah v Grosupljem. 19. novembra je bil izvoljen za predsednika. Prva naloga, ki si jo je zadal, je bila pridobitev večjih prostorov. Prostore, in s tem pogoje za delo, zdaj imamo, nahajajo se na Adamičevi 14, nad trgovino Vele.

Marca letos je predsednik napisal odstopno izjavo zaradi zdravstvenih razlogov, na občnem zboru pa sem bil na predsedniško mesto izvoljen jaz.

Kaj je združenje po statusu in v kaj je usmerjeno njegovo delovanje?

Združenje deluje na območju občin Dobrepolje, Grosuplje in Ivančna Gorica. To je domoljubno, nepolitično, neprofitno in nevladno društvo, ki združuje ljudi različnih nazorov. Ustanovljeno je bilo z namenom, da se ne pozabijo dogodki iz leta 1991. Osnovni namen je druženje in rekreativna dejavnost članstva. Pravkar ustanovljamo strelsko sekcijo, v bodoče pa nameravamo organizirati tarok večere, šahovske večere in podobne rekreativne in družabne dejavnosti.

Kako vas sprejemajo uradne inšti-

tucije?

Rekel bi, da malo zadržano in z distanco. Za tesnejše sodelovanje niso posebno zainteresirani. Zaenkrat se obračamo nanje le za finančno pomoč. Res je, da nas nikjer ne zavrnejo, vendar pa ni posebne naklonjenosti in radodarnosti. Včasih imamo občutek, da bi ljudje kar radi pozabili, da smo bili tisti, ki smo leta 1991 branili Slovenijo. Lahko bi rekli, da ima skoraj vsako drugo društvo boljši status. Včasih nas preseneča tudi odnos ljudi, ki imajo sicer polna usta besed o slovenstvu in narodni zavesti. Vendar pa moram povedati, da sem bil kot predsednik združenja letos povab-

ljen na občinske proslave dneva državnosti v občini Domžale in Kamnik, vabilo pa sem dobil tudi na slavnostno sejo občine Grosuplje.

Pravite, da imate finančne težave za delovanje združenja.

Že samo najem pisarne je velik strošek, saj nas stane mesečno 216 DEM. Poleg tega so naši člani iz treh občin, o vsaki stvari jih je treba pisno obvestiti. Tudi to nekaj stane, je pa še vrsta drugih stroškov, ki so potrebni za osnovno delovanje društva. Financiramo se večji del iz naslova članarin in iz proračuna občin Dobrepolje, Grosuplje in Ivančna Gorica. Vendar kar se tiče nakazil iz občin, se včasih zamislimo, če nas sploh jemljejo resno. Naj omenim, da smo letos dobili od občine Ivančna Gorica 60.000 SIT, iz občine Dobrepolje pa 50.000 SIT. Občina Grosuplje pa je v teh dneh sprejemala rebalans proračuna, zato na njihovo nakazilo še čakamo. Iz teh števil se vidi, kakšno mnenje prevladuje na občinah o ljudeh, ki so bili leta 1991 pripravljeni žrtvovati svoja življenja za samostojno Slovenijo.

Koliko članov šteje združenje?

Trenutno imamo 157 članov, od tega je aktivnih le okrog 20 odstotkov. Procentualno jih je največ iz občine Grosuplje. Iz občine Dobrepolje jih je glede na število vpoklicanih leta 1991 sorazmerno malo. Mislim, da jih je trenutno le okrog 15. Morda je premalo zanimanja za včlanitev zaradi tega, ker se je do zdaj komaj kaj slišalo o našem društvu. Zato ob tej priložnosti vabim vse, ki ste sodelovali v vojni za Slovenijo, da se včlanite. Naša pisarna na Adamičevi v Grosupljem je odprta vsako sredo od 17. do 19. ure. V tem času se lahko osebno oglašite ali pa pokličete po telefonu (01 7861831). Dobili boste lahko tudi dodatne informacije.

Kaj je vaša prioritarna naloga v tem trenutku?

Trenutno se pripravljamo na odkritje spominske plošče v spomin na dogodke leta 1991, stala bo v Grosupljem ob Gasilskem centru.

Kakšen je idejni projekt tega obeležja?

Ideja je nastala v našem predsedstvu. Osnova bo tankovska ovira - betonski tetraeder, na njem pa bo pritrdjena medeninasta plošča s Kuntnerjevimi verzi:

Obranili domovino,
ohranili svojo čast,

zasejali, zasadili
v svoja polja novo rast.

Izdelavo betonskega tetraedra nam je odobril v trajno last g. Igor Nered, državni podsekretar na Ministrstvu za obrambo, s sektorja za civilno obrambo. Za spominsko ploščo pa smo dobili predračun iz DVZ Ponikve v višini 284.000 tolarjev. Čakamo na še en predračun, odločili se bomo seveda za cenejšo varianto.

Kdaj bo torej odkritje plošče in kakšen program pripravljate za to priložnost?

Odkritje bo predvidoma v soboto, 20. oktobra. Ker je do takrat še nekaj časa, program še ni v celoti pripravljen. Slavnostni govornik bo Janez Janša, govoril pa bo tudi Miloš Šonc, takratni poveljnik 57. območnega štaba teritorialne

ven pri pripravi na registracijo društva in pri pripravi na ustanovni zbor. Na tem zboru, bil je 19. 11. 1999, sem bil ponovno izvoljen za člana predsedstva, maja letos pa za predsednika.

Kakšno sporočilo imate kot predsednik veteranov za svoje člane?

V letošnjem letu je Zveza veteranov vojne za Slovenijo izdala spominske medalje, ki se bodo podeljevale članom v mesecu oktobru leta 2001. Medalje pripadajo vsem članom OZVVS Grosuplje, kot tudi tistim, ki se bodo včlanili do novembra 2001. Vse, ki ste bili so-

borci v vojni in ste prijatelji v miru, še enkrat vabim, da se včlanite v naše združenje.

Za kaj si boste prizadevali kot predsednik območnega združenja veteranov?

Medtem ko je imel dosedANJI predsednik veliko dela z ustanavljanjem in osnovnimi pogoji za delovanje, si bom jaz prizadeval za širitev članstva in različne oblike druženja. Naš cilj je prepoznavnost, da se bo sploh vedelo, da obstaja.

Hvala za pogovor.

Pripravila M. Steklasa

Svetovni dan turizma

Svetovna turistična organizacija - World tourism organization je vodilna mednarodna organizacija za področje turizma. Kot globalni forum in intravladno telo deluje po pooblastilih Organizacije združenih narodov. Njene osnovne naloge so spremljanje razvoja turizma v svetu ter oblikovanje smernic za razvoj turizma članicam. Najvišji organ upravljanja WTO predstavlja Generalna skupščina.

Sedež WTO je v Madridu (edina agencija OZN izven Ženeve), kjer deluje tudi profesionalni sekretariat organizacije. Slovenija je stalna in aktivna članica WTO (Svetovne turistične organizacije).

OKVIRNI PROGRAM OBELEŽEVANJA 27. SEPTEMBRA 2001 SVETOVNEGA DNEVA TURIZMA

Organiziranih bo vrsta aktivnosti. Poleg ostalega tudi:

* 27. septembra bo organizirana novinarska konferenca, ki jo sklicuje Ministrstvo za gospodarstvo, Slovenska turistična organizacija, Turistica - Visoka šola za turizem in Turistična zveza Slovenije.

* Ministrstvo za gospodarstvo, Turistična zveza Slovenije, Urad slovenske nacionalne komisije za UNESCO in javni park Škocjanske jame vabijo na posvet o aktivnostih občine pri povezovanju naravnih vrednot in kulturne dediščine v razvoju turizma. Posvet bo 26. septembra pri vhodu v Škocjanske jame.

* Slovenska turistična organizacija organizira Slovenski Work shop za domače in tuje novinarje. Work shop bo na Bledu.

* Vodstva srednjih, višjih in visoke šole za turizem bodo v okviru rednega pedagoškega procesa seznanila dijake in študente o vlogi svetovne turistične organizacije in položaju slovenskega turizma v svetovnih turističnih tokovih.

* Letos so Združeni narodi proglasili leto 2001 za leto prostovoljcev. Pomembno in odmevno je prostovoljno delo v turizmu. Nekaterim zaslužnim prostovoljcem bodo podeljena priznanja.

* V Lipovem listu bo objavljeno besedilo o našem turizmu in sodelovanju z WTO. Revija bo objavila intervju z generalnim sekretarjem WTO, če bo pravočasno poslal odgovor.

* Tekmovanje med mejnimi prehodi o gostoljubnosti in urejenosti okolja bo zaključen pred 27. septembrom in v tem okviru bo Turistična zveza Slovenije podelila priznanja najlepše urejenim mejnim prehodom.

* Gospodarska zbornica Slovenije, združenje za turizem in gostinstvo bo pozvalo hotelirje in zdravilišča, da bi ob svetovnem dnevu 27. septembra, svoje goste počastili z majhno pozornostjo (happy hour, kozarec vina itd).

Turistična zveza Slovenije

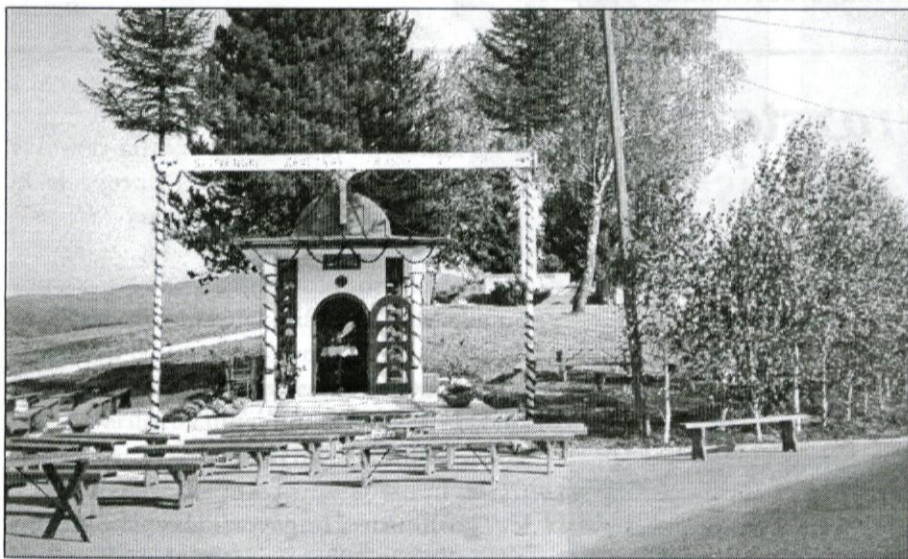
obrambe. Potekajo pa tudi pogovori z organizacijo Sever za skupno sodelovanje pri projektu. V primeru dogovora bo med govorniki tudi generalni sekretar združenja Stane Plohl.

Predsednik Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Grosuplje ste od marca letošnjega leta. Ali ste bili že prej aktivni?

V Zvezo vojni veteranov sem se včlanil leta 1992. Leta 1994 smo ustanovili v Grosuplju Območno združenje veteranov, takrat sem bil izvoljen v predsedstvo. Ker nismo imeli svojega prostora, je delovanje združenja za nekaj časa zamrlo. V letih 1998 in 1999 sem bil akti-

Blagoslovitev kapelice v Predstrugah

Zadnjo avgustovsko nedeljo smo se vaščani Predstrug, skupaj s številnimi Dobrepoljci in gosti, razveselili slovesnega blagoslova kapelice. S tem dnem je bilo simbolično zaključeno delo številnih mojstrov in vaščanov.

Blagoslovitev kapelice v Predstrugah, 26. avgust 2001

O KAPELICI

Načrt kapelice je delo arhitekta Kvaternika, ki je zasnoval že celo vrsto cerkva, kapelic in znamenj v Sloveniji. V naši dolini je pred približno 20 leti pripravil načrte za notranjo opremo kapele v župnišču, nam, Dobrepoljcem, pa je verjetno najbolj znana cerkev na Škofljici.

Kapelica po arhitekturni plati odraža leta, ki so nam omogočila vrnitev znamenja - leta novega tisočletja. Štirje marmorni stebri, ki podpirajo polkrožno streho, so simbol štirih evangelistov Luke, Mateja, Marka in Janeza, dva, ki podpirata nadstrešek, simbolizirata božje ljudstvo v tej dolini. V notranjosti sta poleg slike križ, ki ga je podarila naša vaščanka Milka Costa, in oltar. Oltar je po zamisli arhitekta Kvaternika izdelal in podaril naš vaščan Franc Lenarčič.

Kapelica je nekoliko večja od običajnih. "Da bodo vsaj košare na veliko soboto pod streho," je velikost utemeljeval arhitekt gradbenemu odboru in ključarju. Da je mera prava, smo takrat še med gradbenimi odri že preizkusili ob blagoslovu za letošnjo veliko noč.

O SLIKI

Kapelico smo poimenovali po slovenskih priprošnjikih. Upodobil jih je akademski slikar in kipar Mašuk, ki že skoraj desetletje skupaj s svojo ženo, prav tako umetnico, ustvarja na Gorenjskem. V naši kapelici so pod varstvom Marije upodobljeni blaženi škof Anton Martin Slomšek, velik slovenski pedagog in katehet,

pisatelj, pesnik in narodni buditelj, ljubljanski škof in nadškof, mučenec Anton Vovk, naši trije dolenski rojaki: svetniški kandidat škof in misijonar Friderik Irenej Baraga, mučenec Lojze Grozde z usodo, tako podobno usodi številnih slovenskih mož, ki so bili žrtve svojega krščanskega prepričanja, in škof Janez Gnidovec, znan po svoji veliki pobožnosti in skromnosti. Upodobitev slovenske žene ob njih je upodobitev varuhinje vere, družine in molitve slovenske družine. Ob težkem življenju našega naroda je naslikana kot izmučena, a s pokončno držo.

O MOJSTRIH IN DOBROTNIKIH

Kapelico je zgradilo podjetje GPG Dolenjgrad. Za njeno dokončno podobo so poskrbeli vaščani: mizarja Toni Tekavčič (stavbno pohištvo) in Franc Lenarčič (oltar), Milan Strnad (les za oltar) Rudi Prhaj (električna napeljava), Roman Bukovec (zunanji križ na strehi), Anton Lunder (slikopleskarska in pečarska dela), Janez Gačnik (čiščenje), Jože Krašovec (prevozi) in Anton Mlakar (ureditev kozolca v križišču). Družini Hočevar in Blatnik sta uredili okolico in poskrbeli za vse naloge, ki jih najbolj naredi nekdo, ki je kot pravi sosed vsak trenutek z veseljem "pri roki" gradbenemu odboru, mojstrom ali pa zgolj naključnemu obiskovalcu.

Vaškim gospodarjem in gospodinjam, ki so poskrbeli za ureditev vasi in okrepčilo za vse udeležence, so se s svojim prostovoljnim delom priključili tudi nekateri Dobrepoljci in tako pridali svoj prispevek k slovesnosti: župnik Franc Škulj, ki je vse od začetka spremljal in opogumljal vaščane, mizar Stane Jakič, ki je s svojim denarnim prispevkom prehitel vse, tudi vaščane, Janez Pavlin, ki je izdelal fotografije za potrebe izdelave podobice, vezilja Marija Peterlin, ki je izdelala oltarni prt ter kuharica Stanka Bregar, ki je pripravila kosilo za goste.

Vsem tem ljudem ob Pekarni Blatnik, Komunalnemu podjetju in domači občini, ki so prispevali največ sredstev, dolgujemo vaščani zahvalo, da so željo, dobiti kapelico, uresničili. Z njihovo pomočjo se je v delu, skrbih in pa tudi veselju povezalo veliko ljudi. Pripomogli so, da se je skoraj mimogrede uresničil še en cilj. V vasi, v kateri je vsak gospodar z več ali manj napori in smisla urejal okolico le do meje sosedovega dvorišča, smo z malo dobre volje izgubila marsikateri zane-marjen kot, ki je odšel in hkrati od nobene-ga.

O ŽEGNANJU

Zadnja avgustovska nedelja se je v Predstrugah zbudila bolj zgodaj, kot je običajno. Še zadnje okrasitve, postavitve klopi, priprava peciva in pijača za pogostitev, ozvočenje, ... so se iz sobotnega večera prevesile v nedeljsko jutro. Nato slovesna maša in pri njej vročini navkljub veliko ljudi. Upamo, da bodo

vsem njim podobice v trajen spomin na ta dan. Po maši z veseljem ugotavljamo, da se ljudje zaustavljajo in z nami praznujejo. Ogledujejo si od blizu kapelico in modrujejo. Veliko jih je, ki jo obiščejo popoldne. Gospodinje pa že hitijo domov. Ta dan so pri številnih hišah pripravili prvo samostojno žegnanje. Z njim se skupaj s sorodniki in prijatelji

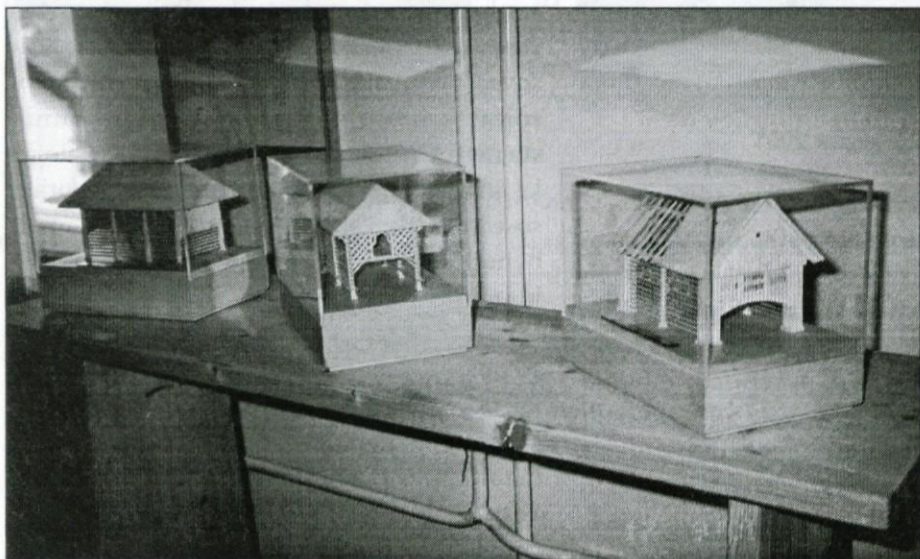
zaključuje v naših domovih drugačen teden. V njem smo vaščani preživel skupaj toliko ur, kot že dolgo ne. Ob pospravljanju v naslednjih dnevih ugotavljam, da tej vasi dobrih namenov ne primanjkuje. In tudi ne dobrih, delovnih in darežljivih ljudi.

Tekst: Romana Drobnič

Fotografije: Marjan Oven in Janez Pavlin

Slovenski kozolec - razstava arhitekturnih maket in risb

V petek, 14. septembra, je bila v sejni sobi občine Dobrepolje odprta zanimiva razstava "Slovenski kozolec - razstava arhitekturnih maket in risb". Razstavo kulturno-izobraževalnega in animativnega značaja sta organizirala Občina Dobrepolje in ustanova "Poti kulturne dediščine" projekt "Slovenski kozolec" iz Radovljice.

Otvoritev s krajšim kulturnim programom, v katerem so nastopili Zagoriški fantje, je organizirala in vodila Mojca Lovšin. O bogati stavbarski dediščini, v kateri ima posebno mesto slovenski kozolec, je spregovoril avtor razstave Slavko Mežek, ki je z istim projektom gostoval po številnih slovenskih krajih, pa tudi v drugih državah. Razstavo o slovenskih kozolcih si je z zanimanjem ogledal tudi britanski princ Charles. Sicer pa je vsepovsod vzbudila veliko zanimanje. Tudi obiskovalci razstave na Vidmu so bili navdušeni. Hkrati z risbami so si lahko ogledali tudi arhitekturne makete in risbe avtorja Borana Hrelja. Na ogled so bile vsakovrstne makete kozolcev, od najpreprostejših

ostrvi do najzanimivejših in mogočnih toplarjev, kakršne so imeli najbogatejši kmetje. Razstava je prikazala slikovito posebnost slovenske kulturne krajine, ki se kaže v raznovrstnem arhitekturnem oblikovanju in je prava poezija lesa, kot se je izrazila Anka Novak, ki je za to priložnost pripravila tudi zgibanko z naslovom "Dobrepoljski kozolci", vsebina je objavljena v nadaljevanju.

O slovenskih kozolcih do zdaj ni bilo veliko raziskav. "Šele, ko nas drugi opozorijo na naše bogastvo, se ponavadi začnemo zavedati, kaj imamo," je med drugim dejal Slavko Mežek in dodal, da je šele ob pripravi te razstave odkril bogastvo arhitekturne in naravne dediščine Dobrepoljske in

Struške doline.

Vsekakor pa je na to opozorila razstava fotografij kozolcev v občini Dobrepolje, ki je dopolnjevala osrednjo razstavo "Slovenski kozolec". Zanimiv pregled kozolcev po naseljih je v sodelovanju z Anko Novak pripravila Mojca Lovšin. Izbrane fotografije so pokazale vso slikovitost krajine. Seveda je bil razstavljen le del tega bogastva, slišali pa smo, da je največ ohranjenih kozolcev v Zdenški vasi, Hočevju in Tisovcu.

Glavni namen projekta "Slovenski kozolec" je ohranitev bogastva slovenske kulturne krajine, zato organizator ob vsakokratni

SKRBNI LASTNIKI KOZOLCEV

PONIKVE

1. kozolec v sklopu DVZ Prizma Ponikve
2. Alojz Somrak, Ponikve 33a

VIDEM

1. Janez Drobnič, Videm 26
2. Andrej Klančar, Videm 29d

CESTA

1. Anton Strnad, Cesta 9
2. Bernarda Sever, Cesta 23

ZDENSKA VAS

1. Ignacij Košir, Zdenska vas 21
2. Franc Žnidaršič, Zdenska vas 35
3. Franc Marolt, Zdenska vas 13

HOČEVJE

1. Jože Gorjup, Hočevje 11

PODGORICA

1. Ema Zevnik, Podgorica 15
2. Jože Hren, Podgorica 13

PODPEČ

1. Marjan Andolšek, Podpeč 10

PODTABOR

1. Bernarda Nose, Podtabor 17

Mojca Lovšin, župan Anton Jakopič, Slavko Mežek in Anka Novak

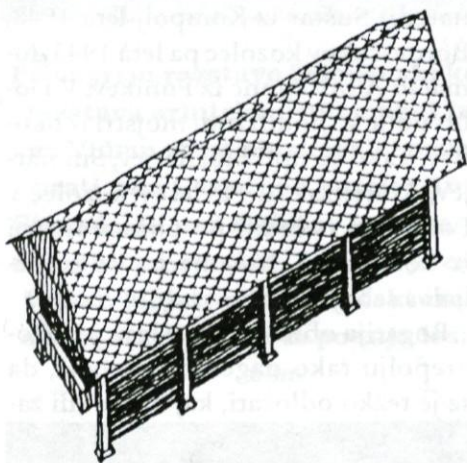

Ogled razstave

razstavi podeli tudi znak dobrega gospodarja, avtorja prof. Boruta Juvanca, z napisom "Tipološki razvoj kozolca". Znak dobi gospodar, ki se še posebej trudi in skrbi za ohranitev svojega kozolca. Ta znak je ustanova "Poti kulturne dediščine" ob tej priložnosti podelila Antonu Strnadu s Ceste, ki ga je po prejemu namestil na steber svojega kozolca. Podelitev omenjenega zna-

ka in ostalih priznanj, ki jih je omenjena ustanova na predlog občine podelila vzornim gospodarjem kozolcev, pa se je odvijala v drugem delu večera, ki je potekal v pristnem domačem ambentu pod kozolcem Antona Strnada na Cesti.

M. Steklasa

Kozolci različnih oblik – od preprostih "branic" brez strehe do mogočnih toplarjev – so značilne gospodarske zgradbe in nepogrešljive sestavine v oblikovanju slovenske kulturne krajine. V slovenskem alpskem svetu prevladujejo enojni kozolci stegnjene oblike le v Bohinju in v Ziljski dolini na Koroškem najdemo tudi kozolce toplarje.

"Kozolec velja za slovensko posebnost. To spoznanje pa drži le delno, morda še najbolj, če imamo v mislih vezani kozolec toplar. A tudi o njem vemo, da bogati prav tako pokrajine na sosednjem alpskem ozemlju, tja do izvira Drave in tudi na Štajer-

Dobrepoljski kozolci

skem, celo v daljni Skandinaviji srečamo kozolce ...", je zapisal etnolog Tone Cevc. Geograf Anton Melik je že pred 60 leti objavil študijo o slovenskem kozolcu, ki velja do danes kot temeljno delo v nadaljnjih raziskavah te pomembne sestavine našega ljudskega stavbarstva. Čeprav velja kozolec za slovensko posebnost, ga v nekaterih območjih Slovenije ne poznajo. Tako jih zaman iščemo v ravninskem delu Prekmurja, v Primorju s Krasom in Istro, v koroški Podjuni in na Solčavskem. Najbolj zgoščena kultura kozolcev se je razvila v osrednji Sloveniji, kjer najdemo najrazličnejše oblike te slikovite mojstrovine naših ljudskih stavbenikov. Kmečki človek je bil vselej najbolj vesel, kadar je bil kozolec poln zlatorumenega žita ali dišeče detelje. Pogled na tako obložen kozolec je vnašal v zavest kmečkega gospodarja gmotno gotovost, varnost in občutek upanja, da bo mogel ob pridelku preživeti svojo, navadno zelo številno družino in prezi-

miti svojo živino. Kozolce so gradili predvsem zaradi gospodarskih potreb. Želja po zračnosti zgradbe, namenjene za sušenje žita in krme, tudi za shranjevanje zalog sena pod ostrešjem, je botrovala oblikovanju privlačno zračne oblike lesene kmečke zgradbe.

V času sodobne kmetijske tehnologije kozolec izgublja svojo gospodarsko namembnost, s tem pa mu grozi propad ali vsaj delno siromašenje njegove vrhunske oblikovne podobe. Kozolci se mestoma spreminjajo v garažne lope z opaži, utrjene z zaščitnimi barvnimi premazi, ki jih ponuja sodobna industrija. Če smo že namenili kozolcu drugo uporabnost, se potrudimo, da bomo čim bolj obdržali njegovo pristno podobno. Les je sam po sebi obstojen, kar dokazujejo kozolci, ki stojijo že 200 let. Če res hočemo na vsak način les zaščititi, se posvetujmo najprej s strokovnjakom. Sivina lesa se ubrano staplja s pokrajino, temnejše ali svetlejša toniranje

to ubranost duši in ubija.

Najstarejši meni znani kozolec v dobrepoljskih vaseh se je ohranil pri Lazarju v Hočevju in ima letnico 1796. Bolj kot zob časa, ga načenja slaba, s slamo krita streha. Kozolec toplar podobne starosti sem srečala pred dolgimi leti v Bohinju v Bohinjski Bistrici. V obeh primerih so križi "bran" veliki, dosti večji kot pri kozolcih mlajšega porekla. Kozolci z velikimi križi na prednji strani in v branah, s čopastimi (pred desetletji še slamnatimi strehami) z veznimi konstrukcijskimi členi "cveki" iz lesa, so po svojem nastanku starejši. Starejši kozolci imajo tudi bolj sloke, manj masivne stebre ali "stopce". Zanimiv je primer v Hočevju. Poleg Lazarjevega kozolca toplarja je na sosedovem vrtu prav tako s slamo krit stegnjeni ali enojni kozolec ali "procesja", kot ga pri nas imenujemo. Izročilo pravi, da so vsi hodili gledat Lazarjev kozolec toplar, saj poprej toplarjev ni so imeli, le stegnjene kozolce. Izročilo je v prid Melikovi in Mušičevi domnevi, da so se toplarji ali vezani kozolci razvili tako, da so s streho povezali in pokrili dva vzporedno postavljena enojna kozolca. Kozolec je bil po izvirnem namenu narejen za sušenje žita in krme, njegova shrambena namembnost je drugotnega pomena, je razvojno mlajša oblika te gospodarske zgradbe.

V Dobropolju poznamo nekaj tipov kozolcev, ki jih poimenujemo z določenimi izrazi.

"Kazuc" - kozolec, je ime za dvojni kozolec ali toplar,

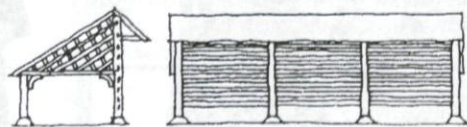
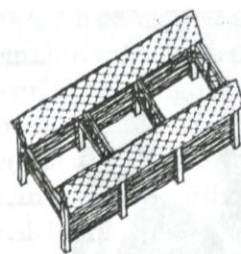
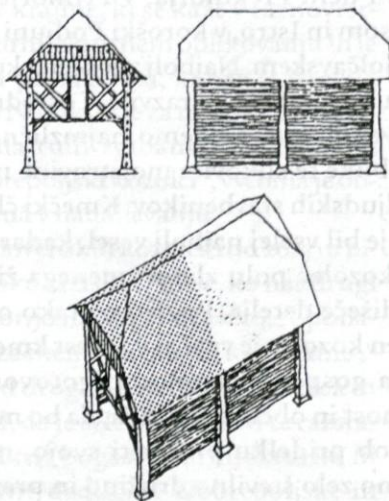
"precejsja" - procesija, je ime za stegnjeni kozolec, naj je le-ta samostojna zgradba ali pa podaljšek k toplarju, z izrazom

"samč k" - samček, poimenujemo manjši kozolček z lopo, ki jo pokriva na eni strani podaljšano krilo strehe - za to obliko kozolca je znan tudi izraz "kazuc na p sa" in je združen navadno s kajžarskimi domovi. Dobrepoljska posebnost so samčki z dekorativno oblikovanima konzolama pod slemskim križem.

V dobrepoljskih vaseh je kozolcem najpogostejše odmerjen prostor v glo-

bini kmečkega doma, v daljšem ali krajšem zamiku za lesenim podom. Podi so samostojne lesene zgradbe značilnih oblik z velikimi vhodnimi napušči in pogosto z bogato dekorativno oblikovanimi zatrepi ali "plan-kami", ki pogosto krasijo tudi strešne zatrepe dobrepoljskih kozolcev. Tradicionalna dobrepoljska hiša je bila mnogo skromnejša, kot so bile hiše v naših premožnejših kulturnih okoljih, npr. na Gorenjskem. Tu so se premožnejši gospodarji že od 16. stoletja dalje zgledovali pri oblikovanju hiš pri stavbah višjih družbenih slojev. Pri nas pa predstavljajo pravo bogatijo naše ljudske oblikovalske ustvarjalnosti prav podi in kozolci. Ni naključje, da se je turistično društvo odločilo, da ob vpadnicah v našo dolino opozori na to bogastvo, čeprav le z maketo prednje strani kozolca.

"V Dobropolju skoraj ni kozolcev samčkov, sami toplarji se bahajo skonc vrtov in le tu pa tam kakšen samček s p som", je zapisal prvi raziskovalec slovenske ljudske umetnosti v Dobropolju, učitelj Tone Ljubič. Podrobno je opisal tudi različne značilne rezbarske izžagane okraske na posameznih stavbnih členih kozolca. Imena domačih tesarjev, ki jih naveda v svoji knjigi Ljubič, še vedno živijo v našem ljudskem izročilu. Zelo dejaven je bil podpeški Špiček, o njem je Ljubič zapisal: "Še sedaj mnogotera njegova dela pojo slavo solidnosti njegovega dela in kažejo izredni čut za skladnost.... Mož se je izsolal samo doma, vsa učenost in slava sta vznikla z rodnih tal." Dozdevno so Mehlažev pod, Tomožev, Miščev in

Škodov kozolec v Mali vasi Špičkovu delo, kot tudi Vidrihov in Petričev kozolec v Zdenski vasi. Koščak iz Krke pa je delal Škodov kozolec v Zdenski vasi. Pri Špičku se je učil tesarstva Šuštar iz Kompelj in stari Fovc iz Zagorice, ki je hodil s Špičkom "cimprat" po dobrepoljskih vaseh in po okoliških Slemenih. Samouški Fovc je s sinom Stanetom še po 2. svetovni vojni delal in popravljal kozolce in pode na tem območju, tudi v Strugah. Tončkov kozolec v Ponikvah je naredil Šuštar iz Kompelj leta 1948, Borovščakov kozolec pa leta 1943 domačin Alojz Zgonc iz Ponikev. V Dobropolje so hodili tudi mojstri iz okolice. Tako so npr: Štacnarjev, Smolarjev, Martinov in Pavletov kozolec v Podgorici naredili po požaru tesarji iz Roženpaha, še kuharico so pripekljali s seboj.

Bogatija oblikovanja v lesu je v Dobropolju tako nagosto posejana, da se je težko odločati, kaj bi morali varovati.

Razstava ima namen globlje vtisniti v našo zavest dejstvo, da so naši podi in kozolci oblikovne mojstrovine naših domačih ustvarjalcev in lepša naša domove in obrobja naših vasi. V času, ko izgubljajo svojo prvotno gospodarsko namembnost jim grozi propadanje. Dogaja se, da postajajo tudi tržno blago, da jih odtujujemo iz njihovega okolja. Ne bi smeli pustiti, da nastajajo praznine na mestih, kjer stoje zdaj kozolci. Oropali bi domačnost naših domov in vasi. Naši predniki so v mnogo težjih gmotnih in tehnoloških pogojih ustvarjali te mojstrovine. Ohranjajmo jih!

Anka Novak

Srečanje pod Anžetovim kozolcem

Po odprtju razstave "Slovenski kozolec - razstava arhitekturnih maket in risb" na Vidmu so se obiskovalci odpravili proti vasi Cesta pod kozolec Antona Strnada ali pod Anžetov kozolec, kot bi mu rekli po domače. Kozolec je značilni toplar. Mojstrovina arhitekture ljudskega stavbarstva in poezija lesa obenem.

"Kozolci in fantovsko petje sta bila simbol naših krajev". Malo nostalgije ob županovih besedah, izrečenih na odprtju razstave, in pogled pod kozolec, kjer so se zbirali pevci (Zagoriški fantje) in skrbne kmečke gospodinje s polnimi posodami domačih dobrot, so pričarali čas kakšnih sto let nazaj.

Kupovanje kose z obveznim "barantanjem". Dramska skupina "Scena" si ne bi mogla izbrati boljšega nastopa za ambient pod kozolcem.

Dež, ki je neusmiljeno padal ves večer, ni mogel pokvariti pristnega domačega vzdušja. In kar precej ljudi je bilo, ki niso hoteli zamuditi enkratnega večera pod kozolcem.

"Dokler bomo imeli takšne gospodarje, kot je Anton Strnad, se nam še ni treba bati, da bi kozolci izginili iz naših vasi," je dejal Slavko Mežek, preden je podelil znak nagrajencu. Slednji pa je povedal zanimiv podatek, da je bil kozolec kar dvakrat požgan: leta 1952 in 1964.

Priznanje za skrbnega lastnika kozolca pa je dobilo še 14 gospodarjev iz Dobropolja in Strug.

Ocenjevanje je vodila organizatorica celotne prireditve Mojca Lovšin (na sliki skupaj z Antonom Strnadom, v ozadju Zagoriški fantje)

Priprava: M.S.

Ljudska pesem Dobropoljsko-Struške doline

(povzetek diplomske naloge)

V avgustovski številki informativnega glasila občine Dobropolje Naš kraj sem s kratkim obvestilom domačine obvestila o štirih radijskih oddajah iz cikla Slovenska zemlja v pesmi in besedi, ki zajemajo del gradiva iz diplomske naloge. Tokrat podajam bežen opis diplomske naloge.

Domačini iz Kompolj (pri Samčevih)

V Dobropoljski dolini sem raziskovala že leta 1997, ko sem na Filozofski fakulteti, na oddelku za etnologijo in kulturno antropologijo, v seminarski nalogi predstavila, povečini v domači dolini in bližnjem okolišu, (že prej) poznane ljudske pevce in godce. Diplomska naloga je dopolnitev oziroma razširitev te seminarske naloge, tako v geografskem kot tudi vsebinskem obsegu. Raziskovalno območje naloge zajema obe dolini in tako vseh 24 vasi, ki spadajo v občino Dobropolje. V strnjeni obliki je podana podoba Dobropoljsko-Struške doline delno z geografskega, zgodovinskega in etnološkega vidika, podan je pregled tukajšnjih zbiralcev in zapisovalcev ljudskih pesmi, z besedami domačinov so prikazane okoliščine, v katerih je živela ljudska pesem ter podan poizkus umestitve ljudske glasbe v raznoliko zvočno podobo Dobropoljsko-Struške doline. Naloga pri naša popis do sedaj zbranega gradiva iz arhiva Glasbenonarodopisnega inštituta Znanstveno raziskoval-

nega centra SAZU (GNI) v Ljubljani, arhiva Radia Slovenija ter gradiva zbranega v sklopu naloge.

Zapisovalci in zbiralci ljudskih pesmi v Dobropoljsko-Struški dolini

Viri in literatura poročajo o zbiralcih in zapisovalcih ljudskih pesmi le iz Dobropoljske doline.

Zapise pesemskih besedil zasledimo že v 18. stoletju, ko je v Dobropolju službo učitelja in organista opravljal Jožef Ambrožič, doma iz Šmarja pod Ljubljano. Osem zvezkov rokopisnih pesmaric, ki veljajo za najobsežnejšo ohranjeno zbirko slovenskih cerkvenih pesmi, pesmi za nedelje in praznike ter godove in romanja, pripisujejo Ambrožiču. V prvi (iz leta 1771) in peti (iz leta 1778) pesmarici je pod kraj zapisa navedeno Dobropolje.

Službo učitelja in organista je v Dobropolju dvakrat, s presledkom 20 let, opravljal Andrej Kančnik, ki sicer ni bil zbiralec in zapisovalec ljudskih pesmi, temveč je pesnil in

ustvarjal sam. Zaradi pesmi, ki jih je spesnil v času bivanja in službovanja v Dobropolju, še posebno ker so nekatere domačini sprejeli za svoje in jih "vključili" v svoj "pevski repertoar", je v nalogi mesto med zbiralci in zapisovalci dobil tudi on.

Besedila ljudskih pesmi je zbiral tudi Martin Šuster iz Podgorice, ki je leta 1843 v droban zvezek zapisal 6 pesemskih besedil. Pesmarica je izšla leta 1845 in vsebuje krajši uvodni del o prerokovanju konca sveta in pesemska besedila; štiri nabožne pesmi, eno svatovsko in pivsko. Šuster je zapisal samo besedila pesmi, čas in kraj zapisa ter podatke o pevcih, zbiralec ni zabeležil. Zvezek je prišel v roke Frančišku Kralju, abiturientu iz Strug in preko njega do Karla Štreklja, ki je v zbirki Slovenske narodne pesmi objavil pivsko o oštirju in nabožno o udarjeni Mariji v Ljubnem.

Največ pesemskega gradiva je v Dobropolju zapisal organist iz Matene pri Igu, Franc Kramar. V arhivu GNI so Kramarjevi zapisi iz leta 1909, ko je zapisal 10 pesemskih besedil, iz leta 1911 in 1932. Melodije dobropoljskih pesmi so bile prvič zapisane leta 1911 izpod peresa Franca Kramarja. Takrat je zapisal 77 pesmi. Leta 1932 pa je bil Kramar v Dobropolju na prošnjo župnika Antona Mrkuna, ki je takrat načrtoval vsestranski oris okolice svoje župnije. Žal je druga svetovna vojna preprečila, da bi izšlo vseh 12 zvezkov "Etnografije velikaškega okraja". Od pesmi so izšle samo dobropoljske, leta 1933. V drobnem zvezčiču z naslovom "Dobropolje in okolica. 1. knjiga. Narodne pesmi" je Kramar objavil nekaj zapisov iz leta 1911 in nove iz leta 1932, ko je zabeležil 26 pesmi.

V letih med obema vojnama sta tu zbirala etnološko gradivo, tudi ljudske pesmi, župnik Anton Mrkun in učitelj Tone Ljubič. V Mrkunovi zapuščini je ohranjen rokopisni zvezek z 48 besedili. Ljubič je leta 1935 zapisal šest pesmi, leta 1939 pa še 16.

Zvočno gradivo iz Dobropoljsko-Struške doline v arhivu GNI ZRC SAZU in Radia Slovenija

V arhivu GNI je vso gradivo iz Dobropoljske doline, iz Strug ni posnetkov. Ekipe GNI so v Dobropolju začele snemati leta 1960. Od takrat do danes se je nabralo skupaj 390 zvočnih zapisov, kar pa ne pomeni tudi toliko različnih pesmi, ker so bile nekatere zapete večkrat, bodisi od raznih pevcev, v različnih vaseh ali v različnih letih, oziroma 435 zvočnih zapisov (če upoštevamo še raznovrstna govorna besedila, npr. zagovore, pesemska besedila Martina Šusterja in Franca Kramarja).

Podatek o radijski oddaji iz Dobropoljske

Domačini iz Tisovca (Struge)

doline imamo že iz leta 1939. O tem poroča etnologinja, domačinka - Anka Novak v članku Anton Mrkun in etnološka knjižnica v Dobrepolju. Takrat je Ljubič pripravil radijsko oddajo, v kateri so dobrepoljski učenci 5. in 6. razreda v domačem narčju pripovedovali slovenski javnosti o zanimivostih Dobrepoljske doline in izročilu. V tej oddaji je prvič javno nastopila Ančka Lazar, roj. Kralj, pd. Vintarjeva iz Zagorice.

Prve zvočne zapise je ekipa Radia Slovenija v Dobrepolju posnela leta 1975. Od takrat pa do danes je bilo v studijih Radia Slovenija ali na terenu posnetih skoraj 300 enot, ki so arhivirane. Razen ene oddaje je tudi tu vso gradivo vezano na Dobrepoljsko dolino. Edini zvočni posnetek iz Strug je leta 1977 posneta oddaja Slovenska zemlja v pesmi in besedi, avtorja Marjana Kralja.

Uredništvo za ljudsko glasbo pripravlja, glede na glasbene zvrsti, raznolike glasbene oddaje. Pri pregledu arhiviranih tekstovnih glasbenih oddaj je razvidno, da je bila pesem iz Dobrepoljske doline predstavljena v raznolikih glasbenih oddajah, povečini le kot del teh, nekaj pa je bilo tudi samostojnih. Največkrat je bilo pesem iz Dobrepolja slišati v oddajah iz cikla Slovenska zemlja v pesmi in besedi, med njimi je kar 26 samostojnih torkovih oddaj.

Pesem iz Dobrepoljske doline je zapisana na dveh samostojnih kasetah; leta 1988 "Oj preljuba Zagorica" in leta 1991 izdana kaseta "Zimska

obredja na Dolenjskem v ljudskem izročilu". V uredništvu za ljudsko glasbo je ob 50-letnici delovanja Zagoriških fantov izšla še kaseta in zgoščenka "Ko zbrani gremo vsi skoz vas".

Gradivo iz Dobrepolja in Strug posneto v sklopu naloge

Ko sem v arhivu GNI in Radia Slovenija pregledovala, kaj je zbranega in posnetega iz tega konca Dolenjske, sem naletela na ogromno posnetkov Zagoriških fantov, Ančke Lazarjeve, godca na violinske citre Jožeta Zajca in nekaj godcev na harmoniko. Vse je bilo iz Dobrepoljske doline, pa še to v večini iz Zagorice, nekaj z Vidma in iz Kompolj. "Predstavniki" ljudsko-glasbene podobe te doline so zagotovo Vintarjeva Ančka, ki je kot izvrstna poznavalka domačega izročila nekakšna vez med Zagoričani in ostalimi Dobrepoljci ter raziskovalci slovenskega ljudskega izročila; Zagoriški fantje na pevskem področju, Jože Zajc kot edini še živeči godec na violinske citre, Jože Vergo s harmoniko...

Petja Zagoriških fantov zaradi tega tokrat nisem snemala, saj je bila glavna naloga diplomskega dela ugotoviti, koliko gradiva je danes moč dobiti v 24 vaseh, predvsem v tistih, ki doslej s tega stališča niso bile raziskane ter koliko in kakšne pesmi je mogoče dobiti pri drugih informatorjih.

V Dobrepoljski dolini sem zabeležila 238 zapisov, od tega 5 recitacij, dve molitvici, 17 viž na harmoniko, na violinske citre 15, na orglice 2, pritrkavanje (14 "štiklcov"), ostalo pa pesmi (183). Pri številu zapisov sem upoštevala tudi pesmi, ki jih pevci niso zapeli v celoti, saj so podatek o pesemskem repertoarju tega območja.

V Mali vasi je pela Frančiška Kralj, pd. Vidmarjeva. Na Cesti sem pesmi posnela od Slavke Glač, zakoncev Miklič in Jeršin. V Zdenski vasi sta peli sestre Meta Menart, pd. Primčevi in Mariji Žgajnar, pd. Kajžarjeva. Velika bera pesmi je bila tudi v Podgori, kjer sta peli Ančka Babič, Primožena iz okolice Žužemberka in domačinka Ivanka Erčulj. Največ gradiva je bilo na Vidmu; pela je Ana Čad, upokojenski pevski zbor "Škrjanček", na violinske citre je zaigral Jože Zajc in njegova desetletna vnukinja Veronika, v zvoniku sv. Križa sta klenkala Matija in Klemen Zajc ter pritrkovalska ekipa iz Račne. V gostilni Brdavs sem nedeljo pred Jožefovim skoraj celo popoldne prebila v družbi moških, ki navadno po deseti maši zavijejo v bližnjo gostilno in če je, kot pravijo, "ta prava" družba tudi zapojejo. V Ponikvah so se domačini zbrali pri Kalenčevih, na harmoniko je igral Ivan Bambič. V Bruhanji vasi sta prepevali Pavlova Ana in Špajeva mama. Domačini iz Kompolj, zakonca Grm in Zupančič, Julija Babič, Jože Vergo in 88-letni Gregorčkov Franc, so se zbrali pri Samčevih.

V Strugah sem pesmi, razen v vasi Četež, dobila v vseh ostalih vaseh. Pri Cerkvi je pel Janko Hočevnar, na harmoniko pa je igrala 17-letna Mojca Pugelj. V Rapljevem je prepevala 93-letna Gregčeva mama, v Kolenči vasi pa prav tako 93-letna Ivana Kralj, pd. Androvska. V cerkvi sv. Avgušтина sta potrkavala Stane Pečnik in Lojze Pugelj. Velika bera gradiva je bila v Potiskavcu, po zaslugi Lukeževe Marije, Zale Meglen in 13-letnega Stanka Meglena, ki je igral na harmoniko. V Podtaboru je pela Fani-

Danijela in Jože Jeršin, pd. Žirinova, Cesta 19

ka Križmana, v Paki pa Drnulčevi, brat in dve sestri. V Tržiču sem naletela na godca Naceta Kraševca, ki je pel in igral na harmoniko. V hribovski vasi Tisovec, ki je precej oddaljena že od sosednje vasi, še dlje pa od dolinskega dela in centra Strug, so se domačini zbrali pri Mihatovih.

V Struški dolini sem tako zabeležila 132 zvočnih zapisov, od tega 36 viž na harmoniko (veliko narodnozabavnih), petje zvonov (6 "štiklcov") in 90 pesmi.

Vso zbrano gradivo bo shranjeno v uredništvu za ljudsko glasbo na Radiu Slovenija in tako uporabno tudi za kasnejše oddaje in analize. Del gradiva zbranega v sklopu diplomske naloge je bilo predstavljeno v mesecu septembru v štirih torkovih oddajah Slovenska zemlja v pesmi in besedi.

Naj omenim tudi informatorje, pri katerih sicer nisem posnela pesmi, a izvedela za nalogo veliko koristnih podatkov: Hedvika Medja, Marija Rus, Bernarda Nose, sestri Ferkulj, Kristina Pugelj iz Strug; zakonca Hrovat, Marija Fink, Nežka Zrnec, Anton Novak, Milan Krašna, Jože Ahačevič, Janez Zabukovec iz Dobrepolja ter dobrepoljski in struški župnik.

Zaključek

Glasbena podoba Dobrepoljsko - Struške doline je izredno pestra. V Dobrepolju od leta 1907 deluje moški pevski zbor "Rafko Fabiani", od leta 1975 tudi Dobrepoljski oktet. Pomembno mesto ima domača godba, Vokalna skupina Mavrica, moški pevski zbor Struge, glasbena šola, v obeh dolinah dejavna osnovnošolska pevska zbora, cerkveni zbor... In kje ima svoje mesto med vso to glasbeno raznolikostjo ljudska glasba? Na terenu sicer še najdemo pevce in godce, ki nam zapojejo pesmi in zaigrajo viže. Nekaterim so skoraj že ušle iz spomina, spet drugi pa, presemetljivo, pesmi in viže dobesedno stresajo z rokava. Pri raziskovanju me je presenetilo petje moških, glasbeno nešolanih in v večini primerov brez "zborovskega" staža, ki kdaj pa kdaj po nedeljski maši v gostilni Brdavs na Vidmu še vedno zapojejo. Tako kot znajo, "po domače". Ljudska glasba tod živi, v drugačni obliki. Njen pomen je drugotnega značaja. Društvo upokojencev je ravno zaradi veselja, notranje nuje po petju, ustanovilo svoj zbor, kjer prepevajo ljudske pesmi. Po drugi strani je v obeh dolinah veliko število mladih, ki igrajo

na raznovrstne instrumente, v glavnem na harmoniko. Ti času primerno posegajo po narodnozabavnem repertoarju, nekateri znajo zaigrati tudi viže starejših godcev. Prav tako se ni bati, da bi citre pri Zajčevih utihnile... Ena izmed oblik življenja ljudske glasbe, je postaviti ljudsko pesem na oder v okviru srečanj ljudskih pevcev in godcev, ki ga je lansko leto na Vidmu prvič pripravilo Turistično društvo Dobrepolje (pred približno desetimi leti pa je bilo tu republiško srečanje ljudskih pevcev in godcev).

Še in še bi lahko pisala in kar težko je strniti ugotovitve in spoznanja trimesečnega terenskega in dolgoročnega kabinetnega dela v kratkem prispevku. Še enkrat zahvala vsem Dobrepoljcem in Stružancem, ki so me prijazno gostili, nekateri tudi večkrat, z veseljem peli, godli in pripovedovali. Upam, da sem vam vsaj delček vsega, kar ste mi posredovali, vrnila v štirih torkovih oddajah.

Vesna Sever
absolventka etnologije in kulturne antropologije

Podgora skozi čas

Piše: Tone Novak

PRANJE PERILA PRI VODNJAKU BČ

(nadaljevanje)

Luže v Podgori niso bile posebno čiste, saj se je v kateri od njih tudi stekala gnojnica iz hlevov. Vse pa so imele manjše vodne vire, v njih se je zbirala deževnica. Največ vode je bilo v njih spomladi in jeseni.

Škodova okroglica (luža) je bila večja, v njej je napajalo živino več vaščanov. Le kadar je bila suša v juliju in avgustu, so morali gnati živino h koritu ali pa so morali vodo za živino voziti s sodi iz Žovkna.

Vodnjake ali štirne (ki so ponavadi imele izvire in ne samo talno vodo) so imeli: Primoževi, Jakičevi, Mavsarjevi, zgornji in spodnji Kukavčevi. Skoraj tri četrtine vasi ni imela vodnjakov, zato so vaščani uporabljali ostale vodne vire. Za pitje so največ uporabljali vodo iz

Bča ali iz studenca pri Koritu. Vodo od drugod so morali prevreti, da je bila uporabna.

Gospodinje so prale perilo doma, kamor so si prinesle vodo iz vodnjakov. Perilo so kuhale v loncih na ognjiščih ali pa so ga samo poparile. Večinoma so umazanijo odstranjevale z doma izdelanim milom. Kot surovino so uporabljale loj (od volov, ovac ali telic) in lužni kamen. Vse to so gospodinje kuhale v velikih loncih cele dneve, da se je zgostilo. To snov so ponavadi zlile v predalnike, v katere so položile dele starih rjuh ali podobnega blaga, da se snov ni prijala sten in dna predalnika. Ko se je vse skupaj ohladilo in strdilo, so s pomočjo blaga vzeli kvadrataste oblike mila ven in ga nato razrezali z žico ali tanko vrvico. Tako so dobili koščke mila, ki pa so ga še stisnili, da je bilo še trše. Dogajalo se je tudi, da pri nekate-

rih hišah mila niso imeli. Tam so za pranje uporabljali lesen pepel iz krušnih peči.

Tako doma prekuhano perilo so gospodinje nosile na glavah v lesenih "kbličkih" izpirat k Bču. Tu so zložile perilo iz posod na kamen, prav na določeno mesto. S "korcem" ali zajemalko, nekatere pa tudi z lončkom, so napolnile svoje "kbličke" z vodo, jih odnesle h kamniti plošči in tam "mencale" in tolkle po koritu in na ta način izpirale perilo. Ko je šla iz blaga vsa milnica (ali pepel) in je tekla od perila čista voda, je bilo perilo oprano.

JAKIČEV JANEZ IZ PODGORE JE BIL EDEN NAJNAPREDNEJŠIH MOŽ V DOLINI

Do leta 1940 je imela več kot polovica hiš slamnato streho. Bile pa so tudi lesene hišice (kajže), in sicer: Samčeva, Mežnarjeva, Draškova. Svetili so si s petrolejkami (mogoče je imel kdo karbitarko), saj je elektriko dobila vas šele 30. decembra 1955. Slamnato streho so

imeli v tistem času še pri naslednjih hišah: Zajčevi, Bukovčevi, Lovšetovi, Škodovi, Samčevi, Žlogajčkovi, Primoževi, Fovčevi, Mavsarjevi, Glačevi, Grudnovi, Podrebrska in Jožmančkovi.

Zanimivo je, da je vas imela tudi gostilno. Prva je bila delno lesena, delno zidana hiša pri Povševih. Nasproti nje je gospodar Janez Erčulj - Jakičev odprl še drugo in tako omogočil konkurenčnost in izbiro. Kmalu se je ugotovilo, da majhna vas dveh gostiln ne potrebuje, zato so jo pri Pavševih zaprli. Jakičev Janez je bil vsestranski vizionar, sposoben in napreden človek, imel pa je tudi bistra in pridna sinova. Naj naštejem samo nekaj stvari, ki jih je delal in vodil. Bil je napreden kmet, ki je prvi v vasi imel zabetonirano gnojno jamo. Iz nje so spomladi z lesenimi sodi vozili gnojnico na travnike. Tako so pognojili travno rušo in pridelali več krme za živino. V hlevu so imeli poleg konja in dveh krav še kakega teleta, teličko, obvezno kakšno kozo in dve do tri ovce. Seveda tudi prašičev ni manjkalo, saj so imeli že zidane svinjake. To je bilo za tiste čase zelo napredno. Pri hiši so imeli hrastovo korito in kamnito kolo za trenje sadja. Sami so izdelali prešo za stiskanje sadja in tako pridelali mošt. Nekaj pridelanega sladkega mošta se je popilo, večji del pa dalo v lesene sode, da je tam prevrelo. Tako je nastal jabolčnik ali "tokavc". Tega se je največ popilo pri delu, saj je vseboval alkohol, bil je malo kisel, z dodatkom vode pa se je krasno prilegel ob košnji in vročini. Po košnji pa je postal že tako kisel, da so ga uporabljali le še za kis.

Jakičev Janez je bil gospodarsko in politično zelo aktiven, bil je tudi odbornik na občini. Ko Podgoriški Štaccnar ni bil več župan, je to funkcijo prevzel on in tudi občina se je iz Podgorice preselila v Podgoro. Občinski uradni prostor je bil v njegovi hiši, v kateri je bil poseben prostor za urejanje občinskih zadev. V hiši je odprl tudi trgovino, tako da so spodnji prostori zavzemali: vhod v vežo, na levi je bila gostilna, naprej v manjšem prostoru pa je bil občinski urad. Od veže desno pa je bila trgovina. Tu je bila tudi kuhinja in kmečka peč, kjer so kuhali in pekli za potrebe gostilne. Sprva so za potrebe trgovine pekli le kruh, kasneje pa so za gostilno pekli tudi preste.

Njegova žena je bila Markotova iz Ponikev. Skupaj sta imela deset otrok, in to šest hčera in štiri sinove. Eden od sinov je skupaj z Bčkovim Janezom obiskoval kmetijsko šolo Grm v Novem mestu. Vodičarjev Janez se je zaposlil v Novem mestu in tam tudi ostal. Jakičev Janez pa je doma v Podgori uredil drevesnico oziroma drevesni nasad. Z drevesnimi sadiki je oskrboval celo Dobropolje in še ostale kraje. Doma na vrtu si je uredil čebelnjak, kar se za sadjarja spodobi. Vrt je ogradil z živo mejo, da je bil zavarovan od zajcev in druge divjadi.

Vsi sedanji sadovnjaki izhajajo iz tistega časa, saj so sorte kot so: bobovci, zlata parmena, tofli, krivi pecelj, njegove sadike in hruške (tepke, moštnece, drobne) prav tako.

Učitelj in prosvetitelj Fran Jaklič iz Podgorice je njegovo delo takoj opazil in mu zaupal delo živinoreje v takratni kmetijski zadrugi. V tistem času je bila v dolino vpeljana tako imenovana planska pasma ali sivka, ki obstaja še danes.

(se nadaljuje)

Kaj je novega o gradnji doma za ostarele na Vidmu

Že precej časa smo priče izrednim prizadevanjem nekaterih občanov, da bi se pospešile priprave na gradnjo doma za ostarele na Vidmu. Da bi zvedeli kaj več o tem, kako potekajo trenutne aktivnosti, sem prosila za nekaj pojasnil župnika g. Franca Škulja, ki vodi gradbeni odbor.

Gospod župnik, kako je prišlo do ideje za izgradnjo doma za starejše?

Na to vprašanje bi rad odgovoril nekoliko širše. Kristus je s svojim prihodom na svet vsem ljudem odprl vrata v nebesa, večno srečo, ki pa naj se začne v kali že v tem življenju. Ustanovil je Cerkev, ki naj nadaljuje njegovo delo in v sami naravi Cerkve je, da ima veliko ljubezen do vseh trpečih ljudi. Kristus nam je dal v tem najlepši zgled, saj je "hodil od kraja do kraja in delil dobroto ljudem. Ozdravljaval je bolnike, izganjal hude duhove in oznanjal blagovest ubogim." Cerkev želi biti nadaljevanje Jezusa na zemlji, zato se od vsega začetka trudi, da bi bila najprej blizu vsem ubogim in trpečim. Prva je ustanavljala šole, sirotišnice in bolnišnice, kar še danes dela po misijonskih krajih, v državah pa, kjer so državne institucije prevzele v glavnem skrb za bolne in ostarele, Cerkev pomaga tem institucijam. Veren človek - kristjan, gleda v vsakem bolnem, ostarelem in kakor koli trpečem človeku Kristusa in mu želi pomagati, kakor bi pomagal Kristus na njegovem mestu. Brez te razsežnosti kaj lahko vidimo v ostarelem ali bolnem človeku samo nadležneža, ki moti moj mir in udobnost.

Tudi v naši župniji se že dolgo pogovarjamo na sejah ŽPS, nekdanji komisiji za diakonijo, (služenje) in sedanji

KARITAS, kako bi ljudem, ki kakor koli trpijo pomagali, da bi jim bilo življenje čim lepše in lažje. V župniji je vedno več starih ljudi. Nekateri imajo možnost ostati doma, kar je najboljša, mnogi pa zaradi različnih dejavnikov ne morejo in iščejo prostor v domovih za ostarele.

Že pred vojno je župnik Mrkun poklical sestre Sv. Križa, ki so v Ponikvah zgradile dom za ostarele in sanatorij, ki pa je bil po vojni nacionaliziran. Sedaj sprejemajo v dom v Ponikvah vedno več mlajših bolnikov z različnimi motnjami, kar bo verjetno tudi v bodoče.

Splošno je znano, da se starejši človek mnogo bolje počuti, če ostane čim bližje doma, če gleda isto pokrajino, iste hribe, kot jih je bil vaju, kot pa če mora v tuje okolje. Tudi možnost obiskov domačih in prijateljev je mnogo večja. Dom ostarelih na Vidmu naj bi bil neke vrste skupen "dom" vse doline, kamor bi vsi radi zahajali, se srečevali in ob naših starejših čutili medsebojno povezanost.

Kje bo lokacija?

Dom naj bi stal po zazidalnem načrtu na župnijski zemlji, zahodno od Malega Vidma, nasproti hiše Igorja Ahačevčiča. Tu so velike možnosti dozidav, parkovnih in sprehajalnih površin in lepega razgleda. Zelo ugodno je tudi to, da je lokacija v mirnem delu Vidma, obenem pa blizu cerkve, občine, pošte,

trgovin, avtobusne postaje in kulturnega doma.

Že nekaj časa vodite gradbeni odbor? Kakšna je njegova naloga?

Pred letom in pol smo ustanovili neformalni gradbeni odbor, ki je sestavljen iz vseh profilov, ki so potrebni za gradnjo takega doma. V njem so ljudje, ki se razumejo na gradbeništvo, ekonomijo, zdravstvo in socialo, pa tudi zastopniki KARITAS, župnije in občine.

Kako je s soglasji? Ali boste zaprosili za koncesijo?

Znani so postopki za soglasja pri gradnji. Vse to moramo imeti tudi mi. Za delovanje doma moramo nujno dobiti tudi državno medicinsko koncesijo, za kar se bomo dogovarjali z državo kasneje. Brez nje bi bilo delovanje doma skoraj nemogoče, ker bi bilo predrago. Upamo, da tega ne bo težko dobiti, saj z izgradnjo doma državi zmanjšamo ogromno stroškov.

V kateri fazi so priprave?

V pripravi je lokacijska dokumentacija. Za to smo morali predložiti idejni načrt stavbe. To smo zaupali dipl. ing. arh. Bogdanu Dacarju iz Begunj na Gorenjskem, ki ima že veliko izkušenj z izdelavo načrtov za domove za ostarele. V tesni povezavi smo tudi s podobnim KARITASOVIM domom v Logatcu, ki že več let deluje uspešno in v veliko zadovoljstvo oskrbovancev.

To je brez dvoma ogromna investicija. Najbrž brez finančnih težav ne bo šlo.

Tu prihaja do največjih težav. Da smo se sploh mogli resneje pogovarjati o domu, je zasluga že omenjenih sester Sv. Križa iz Male Loke. One so prepustile ves postopek denacionalizacije njihovega doma v Ponikvah z odobritvijo nadškofa dr. Alojzija Šuštarja naši župniji. Ključar žup. cerkve Rajko Gruden je vložil v to izredno veliko časa in napora, razni cenilci in komisije so pobrale precej denarja, nazadnje pa smo le dobili kot odškodnino kar lepo vsoto, ki naj bi služila kot kvas za gradnjo novega doma. Tu bi se rad še enkrat posebno lepo zahvalil sestram Sv. Križa, ki so vse odstopile župniji. Na odškodninskem skladu so mi rekli, da se tako velikodušne stvari, kjer nekdo toliko podari drugemu, dogajajo samo v Cerkvi.

Seveda pa to še zdaleč ne bo zadoščalo. Ker je tudi župnija dobila z denacionalizacijo nekaj nazaj, bo vse to vložila v to gradnjo, ki bo v blagor vsem v dolini, seveda pa bo še vedno veliko manjkalo. Po svojih močeh bo prispevala tu-

di KARITAS, velik del pa bo na nas samih.

Arhitekt je naredil idejne načrte tako, da bi skupni prostori zadoščali za dom, ki bi imel 100 oskrbovancev. Zaenkrat pa bi naredili samo prvi del, v katerem bi bilo za 44 oseb eno in dvoposteljnih sob za stalno bivanje in prostori za 20 oseb, ki bi bile v domu samo občasno, z vsemi drugimi ustreznimi prostori, kot so kuhinja, jedilnica, pralnica, likalnica, dnevni prostori, kapela, prostori za fizioterapijo in delovno terapijo, soba za zdravnika in sestre, pa tudi bife in knjižnica s čitalnico, ter vse ostalo kar k takemu domu spada za normalno delovanje.

Upamo, da bo do izgradnje doma kljub težavam prišlo. Kako bo potekalo življenje v tem domu in kaj vse bo nudeno oskrbovancem?

Že iz naštetih prostorov ste lahko opazili, da bi bilo v domu poskrbljeno za

skoraj vse potrebe telesne in duševne, ne le bolnih, pač pa tudi še zdravih ljudi. Še posebno si želimo, da bi bilo vzdušje v domu družinsko, da bi se vsakdo počutil kar se da domače, kar pa naredi največ zaposleno osebje in vodstvo nekega doma.

Kot pridobitev za kraj in župnijo bi bila tudi možnost zaposlitve kar precejšnjemu številu ljudi.

Občinski list NAŠ KRAJ nam je omogočil, za kar se mu lepo zahvaljujemo, da lahko preko njega izvedemo ANKETO o tej zadevi. Anketa je anonimna, kdor želi, se lahko tudi podpiše.

Gospodu župniku se zahvaljujem za pojasnila.

P.S. Anketa je objavljena na drugem mestu. Prosim, da jo izpolnite in oddate članom Karitasa, ko vas bodo obiskali.

Pripravila: M. Steklasa

Dobrota opogumlja

Vaša dobrota vrača upanje ljudem v stiski.

tel.: (01) 23 23 186,
www.karitas.si

Karitas +

Najdete nas v Oglasni pošti.
Prinese Vam jo poštar med 12. in 14. sept.

Slovenska Karitas je dobrodelna in humanitarna organizacija, ki je bila ustanovljena leta 1990 in je članica Caritas Evropa. Naše temeljno vodilo je pomoč človeku, ki je v stiski, ne glede na njegovo nacionalno, versko ali kakršnokoli drugo pripadnost. Cilj naše pomoči je ohranjanje dostojanstva vsakega človeka in sicer tako, da mu pomagamo, da čimprej samostojno in polno zaživi.

Za pomoč nas letno prosi prek 30.000 družin in posameznikov. Po svojih močeh, znanju in zmožnostih skupaj s strokovnimi delavci pomagamo v 350 krajih s 3500 rednimi in 1000 občasnimi prostovoljci. V obliki hrane, plačila položnic, kurjave, šolskih potrebščin in druge nujne pomoči smo v lanskem letu na vseh nivojih razdelili in zbrali za 370 mio Sit pomoči. Trudimo se, da bi bila naša pomoč čimbolj celostna. Kjer je možno, poleg materialne pomoči nudimo tudi svetovanje in spremljanje.

S tremi materinskimi domovi pomagamo tudi materam in ženskam-žrtvam nasilja. Skozi sprejemni center in štiri komune gre mnogo fantov in deklet, ki so zašli v svet mamil. Mnogi izmed njih nanovo zaživijo. V Ljubljani in Mariboru se izvajajo tudi programi pomoči brezdomcem.

S svojimi ustanovami in dejavnostmi se vse bolj intenzivno vključujemo v socialno mrežo nevladnih in vladnih organizacij. Na lokalnem nivoju je v prihodnosti naša prednostna naloga organizirana pomoč starejšim v različnih oblikah pomoči na domu.

Na nacionalnem nivoju potekajo tudi druge dejavnosti. Spomladi organiziramo dobrodelno akcijo za pomoč tujini (letos smo pomagali Aleksincu), poleti letovanje socialno ogroženih otrok in družin, pred začetkom šole razdeljevanje šolskih potrebščin ter v jeseni vseslovensko dobrodelno akcijo Dobrota opogumlja in v Tednu Karitas dobrodelni koncert Klic dobrote.

Od revnega dobrepoljskega fanta do vrhunskega baletnega plesalca v dunajski operi

Pogosto slišimo in beremo o Slovencih, ki so si s svojim delom, znanjem in sposobnostmi ustvarili velik ugled v tujini, doma pa komaj vemo zanje. In morda niti ni vsem znano, da imamo tudi Dobrepoljci moža, ki je s svojim znanjem in umetniško nadarjenostjo ustvaril bogato umetniško kariero v velikem svetu, kljub vsemu pa ohranil tesno navezanost na svojo domovino in še posebej na svoje rodno Dobropolje. Ta zanimiva osebnost je Janez Miklič, zdaj že precej časa upokojen, pred upokojitvijo pa eden najboljših baletnih plesalcev v dunajski Volks operi.

Prizor z dunajskega novoletnega koncerta. Janez Miklič je v sredini v vlogi starega leta.

V življenju srečamo veliko ljudi, a le redko človeka, ki izžareva toliko človeške širine, uglajenosti, inteligence in hkrati preprostosti in skromnosti, kot sem to lahko občutila ob pogovoru z njim. Iztekal se je teden njegovega vsakoletnega obiska pri sorodnikih v Dobropolju in kljub natrpanemu urniku se je prijazno odzval vabilu na pogovor. V njem sva se sprehodila skozi njegovo bogato življenje umetnika - svetovljana v pravem pomenu besede.

ŠTUDIJ IN PRVE VLOGE

“Dobrepoljci so me vedno poznali kot Brdavsovega Ivana,” je najprej povedal. Ne brez ponosa, saj je Brda-

vsova rodbina nekoč veljala za eno od dveh najbogatejših družin v Dobropolju. A tako je bilo pred davnimi leti. V času Ivanovega otroštva pa velikega Brdavsovega posestva že ni bilo več. Leta 1934 je bilo njihovo imetje

Iz filma Ples čarovnic

Janez Miklič v svoji življenjski vlogi v baletu španskega dramatika Garcie Lorce Krvava svatba v vlogi ženina

prodano. Štirje otroci so občutili vse gorje revščine, ki je v času svetovne krize doletela marsikatero družino. Janez oziroma Ivan, kot so ga klicali, je imel le dve izbiri - oditi k tujim ljudem za hlapca ali pa na šolanje v Ljubljano, za kar pa brez denarja ni bilo nobenih možnosti. V nasprotju z marsikaterim nadarjenim mladim človekom je imel to srečo, da so njegovo nadarjenost opazili pravi ljudje in mu pomagali do šolanja in poklica.

Že kot mlad fant je začel plesati v neki folklorni skupini, kjer je prvič opozoril nase. Ljudje, ki so ga videli, so mu dejali, da je rojen za na oder, pa tudi sam je čutil veliko veselje do tega poklica. V tistem času je ljubljanska Opera potrebovala nove plesalce, prav velikega zanimanja za ta poklic ni bilo in tako je bil brez težav sprejet. Z nastopanjem si je prislužil toliko denarja, da je lahko sam financiral študij geografije na takratni Filozofski fakulteti. Ker je bil takrat že angažiran v operi, se je vpisal kot izredni študent. Med samim študijem je končal še šest let baletne šole.

Volja in izredna disciplina sta bili odliki, ki sta mu pomagali ne le do

končanja študija, ampak tudi do hitrega napredovanja. Leta 1953 je že postal solist v baletu Vrag na vasi. Dve leti kasneje je dobil prvo filmsko vlogo v slovenskem baletnem filmu z glasbo Blaža Arničja, v katerem je plesal mlinarja s soplesalko Veroniko Mlakarjevo.

BALET TE NAUČI SAMODISCIPLINE IN TRDEGA DELA

Za uspeh je premalo le talent, treba je veliko samodiscipline in trdega dela. Ko je bil angažiran v ljubljanski Operi, se je njegov dan začel ob sedmi uri zjutraj. Do pol devetih je študiral v Narodni in univerzitetni knjižnici. Od devete do desete ure je moral biti na vajah v Operi, od desetih do trinajstih so sledile tako imenovane skušnje za repertoar. Popoldne se je ponovno posvetil študiju, vmes je dvakrat na teden obiskoval ure baleta pri takrat najboljši slovenski balerini Lidiji Vizjakovi. Večer pa se je navadno zaključil s predstavo. "Če si baletni plesalec, nisi nikoli dovolj priden, potrebno je pravo garanje," pravi, ko pripoveduje o svojih baletnih vlogah.

ODHOD NA DUNAJ

Njegova kariera baletnega plesalca se je uspešno nadaljevala, vendar se ni zaključila v Ljubljani. Leta 1956 mu je Sonja Draksler, ki je bila takrat že na Dunaju, svetovala, naj poskusi z avdicijo v dunajski Volks operi. Vse skupaj je šlo zelo hitro. Janez je izziv sprejel in za avdicijo samostojno naštudiral ples divjega črnega konja iz baleta Amazonke. Avdicijo je uspešno prestal. Zaradi njegovega odhoda je v operi nastalo precejšnje razburjenje, tako da je moral skoraj skrivaj oditi na Dunaj. Najprej je dobil angažma za dve leti. Prvo leto mu ni bilo lahko. Tamkajšnja opera je imela odlične plesalce, vladala je velika konkurenca in tudi brez ljubosumja ni šlo. Ker pa mu je bil naklonjen direktor opere, predvsem pa zaradi dobrih kri-

tik, je ostal član dunajske Volks opere vse do upokojitve leta 1977.

NAJUSPEŠNEJŠE VLOGE IN GOSTOVANJA

V svoji umetniški karieri je odigral celo vrsto vidnejših in solističnih vlog v baletu, operah, operetah, nastopal je tudi v filmih in na televiziji. Veliko let je bil plesalec na znamenitih dunajskih novoletnih koncertih. Njegovi sorodniki in znanci iz Dobrepolja so vsakokrat z zanimanjem spremljali njegove nastope na televiziji. Ko je bil nekoč na obisku v Dobropolju, so se dogovorili, da jim bo na novoletnem koncertu med plesom vloge "starega leta" pomežiknil, ko bo njegov položaj na skrajnem desnem kotu odra.

Še ko je bil v Ljubljani, je s tamkajšnjo opero gostoval na Nizozemskem in Franciji, z dunajsko opero je bilo gostovanje še več. Najbolj mu je ostalo v spominu gostovanje po Severni Ameriki. Ker je bila koreografinja, ki je bila zadolžena za gostovanje, zadržana, je vodenje skupine prevzel on. Ameriko so prepotovali od Atlantika do Pacifika. S tega gostovanja ima najlepše spomine. V Hollywoodu so nastopili na prostem pred 20 000 navdušenimi gledalci. Takrat je plesal ob Straussovem valčku Na lepi modri

Donavi. V San Franciscu je njegov nastop posnel filmski režiser, odlomke so nato predvajali na televiziji kot reklamno gradivo za nastop v drugih večjih mestih Amerike.

NJEGOVA ŽIVLJENSKA VLOGA

"Umetnik sam s svojim nastopom ni nikoli povsem zadovoljen," pravi gospod Janez. Kljub temu pa se sleherni umetnik približa temu idealu vsaj enkrat v svoji karieri. Taka življenjska vloga je bila zanj balet španskega dramatika Garcia Lorce Krvava svatba. Šele v njej je izpolnil vsa svoja umetniška nagnjenja in pričakovanja. Takrat mu je bilo 35 let, to je starost, ko je baletni plesalec na vrhuncu svojega ustvarjanja. Spomni se časopisnih kritik po predstavi, ki so bile odlične, ena od njih je bila celo naslovljena "Janez Miklič sija-jen".

ČE NE BI BIL BALETNI PLESALEC, BI BIL UČITELJ

Tudi po upokojitvi ni povsem prenehal z nastopanjem. V isti operi je nastopal še nekajkrat, vendar tokrat bolj z igralskimi vlogami. Nekoč mu je igralec Bert Sotlar dejal: "Jaz sem v tebi vedno videl predvsem igralca." Tudi sam priznava, da ga je vedno privlačila igralska plat njegovega dela. Če pa ne bi postal baletni plesalec, bi najbrž opravljal pedagoški poklic, saj ga je poučevanje in delo z otroki vedno zelo veselilo. Rad se spominja študijskih let in praktičnega nastopa na eni od ljubljanskih šol, po katerem mu je profesor dejal: "Saj vi ste rojeni za šolo." Ko sem sledila njegovemu pripovedovanju, lepemu in jasnemu izgovoru in prijaznemu komuniciranju, sem si ga zlahka predstavljala kot uspešnega učitelja.

ŠIRIL LEPOTE SLOVENSKEGA JEZIKA NA DUNAJU

Kljub temu, da je večji del svoje-

Vloga oficirja v baletu Dunajski vrtljak (četrti z desne)

ga življenja preživel v Avstriji, je ostal po srcu Slovenec. Poleg učenja tujih jezikov je želel izpopolnjevati tudi svojo govorno izreko v slovenščini, zato je rad recitiral na literarnih večerih in na ta način širil lepote slovenskega jezika in umetnosti. Na Dunaju je spoznal Teo Rovšek Viceman, starejšo gospo, sicer Slovenko, poročeno na Dunaju, ki je pisala pesmi v slovenskem in nemškem jeziku. Zaprošila ga je, da bi na literarnih večerih, ki jih je prirejala, recitiral njene pesmi v slovenščini. Njeni želji je z veseljem ustregel in večkrat nastopal. Njegov zadnji tovrstni nastop je bil lansko jesen na Slavističnem inštitutu. Recitiral je Rovškove pesmi v slovenščini in nemščini. Poleg njenih pa tudi Prešernove in Gregorčičeve, ki jih je prevedla v nemščino. Nastopil je skupaj z nekim mladim Slovencem z Dunaja, ki je predstavil Cankarjevega Kurenta.

Literarni večeri so mu pomenili stik s Slovenijo, pričarali so mu delček domovine, delček tistega lepega domačega vzdušja, ki ga je deležen ob vsakokratnem obisku v Dobropolju, ko se dobi s sorodniki in ko se v pogovorih vedno znova spominja svoje mladosti. "Domovina je le ena in najlepša je doma. Dobropoljska dolina pa je posebno lepa, najlepša," je prepričan. Tako živo se spominja vsake podrobnosti iz svojega otroštva. In če nanese beseda na kakšnega njegovega znanca iz tistih let, ga zna predstaviti tako živo, da si ga celo človek, ki ga ni nikoli poznal, predstavlja v vsej njegovi slikoviti podobi.

"Veste, jaz sem vesele narave," mi reče med pogovorom in doda: "Res pa je, da človeka življenje zresni." No, njegova vedrost in neposrednost sta še vedno prisotni in kljub vsemu, kar je dosegel v življenju, ostaja skromen. In ko pripoveduje o svojem življenju, se boji, da ne bi izzvenelo kot samohvala.

Ne, gospod Janez. Pomembna je resnica in kadar ta razkriva bogato in zanimivo življenje umetnika, je prav, da ji prisluhnemo.

Pripravila: M. Steklasa

vokalna skupina Mavrica

Greste z nami?

Od zadnje objave povabila na Dunaj smo že dobili nekaj prijav, še vedno pa je kar nekaj prostih mest. Zato vas še enkrat pozivamo, da se z nami udeležite izleta, ki bo trajal od 22. do 26. novembra. Naj ponovimo potek: stanovali bomo v hotelih boljše kvalitete (vablivo...), program pa vključuje tudi druge (tudi vabljive) stvari: ogled mesta Dunaj, sprejem v mestni hiši, kosilo na povabilo mesta, večer v vinski kleti.... Skozi program nas bo spremljal vodič, vozili pa se bomo s praktično luksuznim avtobusom.

Cena ostaja ista - 55.000,00 SIT na osebo ob zadostnem številu udeležencev, tudi **prijave se še vedno sprejemajo na isti telefonski številki in na istem elektronskem naslovu (78-07-093 Damjana, damjana.palcar@newport.medical.si).**

Še enkrat lepo vabljeni v imenu Vokalne skupine Mavrica; več ko nas gre, boljša družba bo!

Vokalna skupina Mavrica

Obnova Kraljevih stenskih poslikav

Za močno poškodovane stenske poslikave Toneta Kralja v cerkvah sv. Helene na Premu in sv. Nikolaja v Avbru ministrstvo za kulturo in občina Ilirska Bistrica ne moreta zagotoviti dovolj denarja, zato je priskočila na pomoč Fundacija Toneta Kralja, ki se prvenstveno ukvarja z zbiranjem denarja za reševanje ogroženih stenskih poslikav tega priznanega slikarja. Tudi izkupiček koncerta opernih arij mednarodno priznanih glasbenikov v novogoriškem Kulturnem domu, ki bo v četrtek, 20. septembra, bo namenjen poravnavi stroškov prve faze restavriranja v cerkvi sv. Helene, ki se končuje.

(povzeto po Delu, 14.9.2001)

Šola v Dobropolju

Ivan Grandovec

(nadaljevanje iz prejšnje številke)

V naslednjem šolskem letu (1874/75) je bil imenovan novi krajevni šolski svet,¹ ki so ga sestavljali:

- ❖ Valentin Sežun, župnik - predsednik
- ❖ Anton Drobnič, videmski župan - član
- ❖ Janez Zevnik, podgorski župan - član
- ❖ Anton Mustar, kopoljski župan - član
- ❖ Franc Berdavs, posestnik iz Vidma - član
- ❖ Anton Babič, posestnik iz Bruhanje vasi - član
- ❖ Matija Hudovernik, nadučitelj - član
- ❖ Janez Štih, posestnik iz Male vasi - namestnik
- ❖ Janez Štupnik, posestnik iz Zdenske vasi - namestnik

Knjiga v arhivu JVIZ OŠ Dobropolje z žigom Krajevnega šolskega sveta

Krajevni šolski svet se je sestajal vsako prvo nedeljo v mesecu. Med letom je nakupil kar nekaj osnovnega didaktičnega materiala in knjig za učence. Knjižnica je imela 90 knjig in knjižic, ki so si jih lahko učenci brezplačno izposojali. Šolsko leto se je začelo 2. novembra, pouk je bil celodnevni razen v novembru, ko je oba razreda imel Jakob Gostiša. Pouk je potekal v dveh razredih in ponavljalni šoli. Omeniti moram, da je bila učna obveznost za vse otroke med šestim in štirinajstim letom - torej osem let. Ker pa so na kmetih bili otroci v starosti trinajst in štirinajst let primerni za razna dela na kmetiji, je okrajno šolsko nadzorstvo dovolilo v skladu z zakonodajo, da morajo otroci obiskovati šolo šest let, sedmo in osmo leto pa je za kmečke otroke obstajala le ponavljalna šola v zimskem času. Pri tem so bili pogosto te šole oproščeni otroci iz oddaljenih zaselkov. Učitelj je imel lahko v razredu do osemdeset otrok, nato pa se naj bi ustanovil nov razred. To pomeni, da bi lahko v na dobropoljski ljudski šoli v šolskem letu 1874/75 bilo v šestletki 160 otrok, v ponavljalni šoli pa še 80. Iz tabele pa je razvidno, da je bilo v tem letu 431 šoloobveznih otrok. Torej, če bi se držali zakona, bi morali imeti štirirazredno šolo in dva ponavljalna razreda.

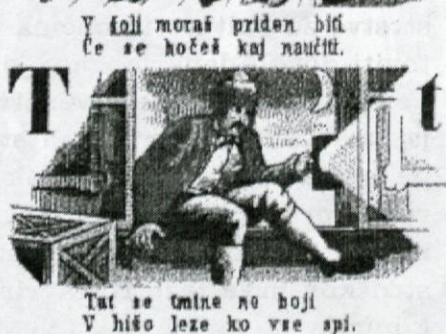
Učni predmeti so bili²:

- ⇒ verouk

- ⇒ branje in pisanje
- ⇒ učni jezik, pri nas je bil vseskozi slovenski jezik
- ⇒ računstvo v zvezi z geometrijskim oblikoslovjem
- ⇒ učencem je bilo potrebno predstaviti najpomembnejše in "najdramatičnejše stvari iz prirodoписа, prirodoslovja, zemljepisa in zgodovine s posebnim ozirom na domovino in njé ustavo"
- ⇒ risanje
- ⇒ petje
- ⇒ ženska ročna dela za deklice
- ⇒ telovadba, za dečke obvezna za deklice neobvezna
- ⇒ osnove kmetijstva - sadjarstvo.....

Kadar je bil pouk celodnevni, so imeli učenci od 8. ure - 11. ure pouk, vmes sta bila dva desetminutna odmora, nato pa je bil še od enih do treh popoldne. Mnogi otroci niti niso šli domov, temveč so odšli h kakšnim družinskim prijateljem na Vidmu. Kadar je bil mraz ali pa prevelika vročina, je bil pouk lahko samo dopoldne.

V ponavljalni šoli je moral biti pouk trikrat v tednu po najmanj dve uri, in sicer dvakrat za dečke in enkrat za deklice. Verouk je bil poleg teh ur.³ Običajno je bil v Dobropolju verouk v ponavljalni šoli tedensko po dve uri za dečke in dve za deklice. Poleg žup-

Prvi barvni slovenski abecednik iz leta 1869⁴

nika je imel verouk tudi kaplan Jožef Razboršek. V ponavljalni šoli je učil dečke nadučitelj, deklice pa učitelj Jakob Gostiša. Ponavljalna šola je potekala od novembra do marca. V tej šoli še vedno veliko otrok ni znalo brati in pisati, pa tudi šolskih potrebščin niso imeli (tablica, pisalo, gobica.). V tem šolskem letu so ogradili drevesnico, kjer so se dečki učili veščin sadjarstva. Drevesnica je bila na mestu, kjer so 1907 zgradili še eno šolsko stavbo in je danes v njej pošta, matični urad in občina. Zanimiv je tudi podatek, da so se učenci učili tudi o svilopreji. Sklep šolskega leta je bil 14. avgusta, še prej pa je bilo prvo sveto obhajilo - 5. avgusta. Ta dan je bil tudi učiteljski zbor v Kočevju. Vodja šole je nadaljeval s poročili okrajnemu šolskemu svetu o starših učencev, ki niso obiskovali pouka. Starši so zaradi tega posebno ob nedeljah in praznikih hodili v šolo, kjer so se "nad obema učiteljema hudovali in togotili. Ob takih priložnostih sta morala marsikatero debelo in surovo psovko požreti." Ob koncu šolskega leta je tudi učitelj Gostiša odšel za drugega učitelja v Trebnje.

Ker v šolskem letu 1875/76 niso dobili drugega učitelja, je moral ves pouk prevzeti nadučitelj. Pouk je bil zato poldnevni: dopoldne drugi razred, popoldne prvi razred, ob četrtkih in nedeljo dopoldne so imeli pouk dečki v ponavljalni šoli, deklice iz ponavljalne šole pa so imele pouk ob nedeljah popoldne. Šola je obiskovalo približno 75% otrok. Vendar pa se moramo zavedati, da tudi tisti, ki so zabeleženi v evidenci kot obiskujoči, niso obiskovali pouk vsakodnevno. Pomisliti moramo na število učencev v prvem razredu 140, v drugem 125 in v ponavljalni šoli 67 dečkov ter 52 deklic. Če bi bili vsi vsak dan pri pouku, potem bi bil le ta že fizično neizvedljiv v učilnici. Hkrati se moramo zavedati, da mnogi učenci sploh niso imeli osnovnih šolskih potrebščin, zato so bili celo po nekaj letih šolanja nepismeni. Kronist je za to leto zabeležil, da je le nekaj najbolj pridnih prišlo v šolo kar trikrat v tednu.

¹ Zakon z dne 25. februarja 1870, deželni zakon številka 11, veljaven za vojvodino Kranjsko, **O šolskem nazorstvu**. Krajevni šolski svet sestavljajo: eden od duhovnikov, ki poučujejo verouk, predstavniki občin najmanj trije in največ pet, nadučitelj, in dva namestnika.

² Dr. Franz Heinz: Zbirka zakonov in ukazov o ljudskem šolstvu na Kranjskem, Ljubljana 1895; Zakon o javnih ljudskih šolah z dne 14. maja 1869, 3 člen.

³ Dr. Franz Heinz: Zbirka zakonov in ukazov o ljudskem šolstvu na Kranjskem, Ljubljana 1895; Zakon o napravi ponavljalnih (nadaljevalnih) šol na Kranjskem; 28. februar 1874

⁴ Marjan Marinšek: Moje prvo berilo. Založba Pozoj 2000, stran 55

Letna šola v naravi

Letošnja letna šola v naravi je potekala od 27. avgusta do 3. septembra na Debelem Rtiču. Šole v naravi se je udeležilo vseh 47 učencev tretjih razredov matične šole in treh podružnic. Učence so spremljali in poučevali učitelji in študentje: Jelka Samec, Alenka Gerdin, Špela Čadež, Danilo Drobnič, Roman Zabukovec in Andrej Škantelj.

Tudi v šoli naravi učno-vzgojno delo poteka po naprej pripravljenem programu, glede na vsebino in zastavljene cilje. V takšni šoli je v ospredju športno-vzgojno izobraževalni program, seveda pa imajo učenci vsak dan tudi redni pouk, možnost kulturno-umetniškega izražanja ter zabavno družabnega življenja. Večina zastavljenih ciljev je bila dosežena tudi v letošnji šoli v naravi s trudom in strokovnostjo vseh učiteljev in seveda delavnostjo in pridnostjo učencev.

Delovni dan se je začel ob 7.30 z jutranjim tekom v naravi, sledilo pa je pospravljanje sob, umivanje in zajtrk. Po zajtrku je bil redni pouk, ob 10. uri dopoldne pa smo odšli na plažo, kjer je v vodi in ob njej potekal pouk plavanja. Seveda so se na plaži odvijale tudi razne druge aktivnosti. Po obilnem kosilu se je prilegel počitek, potem pa zopet učne plavanja. Sledila je še kakšna urica rednega pouka, pred in po večerji pa razna športna tekmovanja in zabavno-družabni večeri. Učenci so tekmovali v krosu, odbojki na mivki, vlečenju vrvi, nogometu, suhem slalomu, plezanju po plezalni steni, štafetnih igrah, kvizu ... Sodelovali so tudi na tekmovanju za najlepšega mistra in missico Debelega Rtiča. Vsem bo ostal v spominu izlet z barko v Piran, nočno kopanje, piknik s

šaljivimi igrami, osvojen delfin, najdena lepa školjka, nova prijateljstva in še veliko, veliko drobnih dogodkov, ki šoli v naravi dajejo svoj pečat.

Udeleženci letošnje šole v naravi se zahvaljujemo vsem, ki so kakor koli pomagali, da smo šolo v naravi uspešno izpeljali.

Za konec pa še nekaj statističnih podatkov.

Prvi dan na preverjanju plavalnega znanja od 47 učencev 33 učencev ni bilo sposobnih preplavati 50 metrov oziro-

ma osvojiti bronastega delfina (od tega je bilo 6 učencev popolnih neplavalcev).

Zadnji dan preverjanja so trije učenci osvojili zlatega delfina: Gregor Križman, Saša Miklič in Karmen Hrovat. Srebrnega delfina je osvojilo enajst učencev, bronastega delfina dvaintrideset učencev, en učenec pa je zaradi boleznih preplaval le 35 metrov in postal plavalec pripravnik. VSEM UČENCEM ČESTITAMO!

Andrej Škantelj

Debeli Rtič

Ponedeljek, 27. avgusta je bil dan, ki smo ga učenci četrtyh razredov že dolgo težko pričakovali. Vsi nestrpni smo se zbrali na Vidmu. Z avtobusom smo se odpeljali na Debeli Rtič v letno šolo v naravi. Čeprav je bila vožnja dolga, je hitro minila. Ko smo prispeli, smo šli najprej v sobe, po kosilu pa na prvo plavanje. Učitelji so nas razdelili po skupinah. Vsaka skupina je dobila svojega učitelja plavanja. Našo skupino je vodila učiteljica Alenka. Pokazala nam je veliko novega in nas vzpodbudila k učenju. Veliko zanimivega pa se je dogajalo tudi takrat, ko nismo bili v vodi. Imeli smo redni pouk, razne zabave, piknike, ogledali smo si mejni prehod, peljali smo se z barko v Piran in še in še. Čeprav nam je bilo v začetku malo dolgčas, nam je teden hitro minil. Srečni in zdravi smo se 3. septembra vrnili domov.

Petra

Najbolj mi je ostala v spominu vožnja z barko v Piran, saj sem se z barko peljala prvič.

Vida

Zelo zanimivo je bilo plezanje po steni, čeprav nisem mogel do vrha.

Klemen

Debeli Rtič je zelo lep kraj in upam, da ga bom lahko še kdaj obiskala.

Natalija

Najbolj mi je bil všeč piknik na prostem. Učitelj Andrej je pekel hrenovke in čevapčiče. Podajali smo si vodne balončke in plesali.

Rebeka

Teden je prehitro minil. Vsi smo dobili delfinčke.

Jerneja

Nočno kopanje je bilo imenitno, vendar je trajalo samo pol ure.

Jan

Učitelji so bili prijazni ter zelo zahtevni.

Šola v naravi mi bo ostala v lepem spominu, razen dveh dni, ki sem jih moral preležati v postelji.

Urban

Naučili smo se plavati, spoznali smo morje in prebivalce v njem.

Sebastijan

Na nočnem kopanju smo se tunkali in zabavali. Najbolj mi je bilo zabavno, ko smo tunkali učitelje.

Tadej

Prvi šolski dan najmlajših

V letošnjem šolskem letu bo v Dobropolju in Strugah poleg prvega razreda osemletke tudi prvi razred devetletke. Skupaj bo v devetletki 40 učencev (22 na Vidmu, 6 v Kompoljah, 4 v Ponikvah in 8 v Strugah), v prvem razredu osemletke pa bo 35 učencev (17 na Vidmu, 9 v Kompoljah, 5 v Ponikvah in 4 v Strugah). Skupaj bo torej prvi razred na matični in podružničnih šolah obiskovalo 75 učencev.

Prvošolčke so prijazno sprejele njihove učiteljice in vzgojiteljice

Kljub temu, da bodo prvošolčki, ki bodo obiskovali devetletko, delali po novem programu, so prvi šolski dan preživeli skupaj s tistimi, ki bodo obiskovali osemletko. Na Vidmu so se zbrali vsi prvošolčki iz matične in vseh treh podružnic. Zadnjega strahu pred šolo so se znebili že na dnevu odprtih vrat v

mesecu juniju. Že takrat so spoznali svoje nove učiteljice in vzgojiteljice. Njihov strokovni tim pa jim je na prvi šolski dan pripravil tako prisrčen sprejem, da so bili vsi po vrsti nasmejani in razigrani. Že pred šolsko stavbo so se brez odpora zaupali varstvu učiteljic in vzgojiteljic, ki so jih odpeljale v šol-

Prvošolčke je pozdravil tudi ravnatelj Ivan Grandovec

ske prostore in poskrbele za prijetno preživet prvi šolski dan.

S petjem "Cin, cin, cin, cin, v šolo hitim, tam mnogo se lepih stvari naučim," so v spremstvu učiteljic in vzgojiteljic prišli pred okrašen oder, kjer jih je najprej pozdravil ravnatelj Ivan Grandovec in ob tej pomembni obletnici tako za prvošolčke kot za njihove starše povedal nekaj spodbudnih misli. Z lepimi željami se je na prvošolčke, starše in učitelje obrnil tudi župan Anton Jakopič. Ker je zelo pomembna tudi varna pot v šolo, se k skupnemu prizadevanju za varnost učencev pridružila tudi policija. Policist Marjan Vlašič se je obrnil na prvošolčke in njihove starše in opozoril na težave, s katerimi se učenci srečujejo na poti v šolo in do-

mov. Opozoril je na odgovornost staršev pri vzgoji o varnosti in obljubil, da jih bo v tem šolskem letu še večkrat obiskal in jih skupaj z učitelji navajal na varno obnašanje v prometu.

Z radovednostjo so prvošolčki zrl v vse, ki so jim namenili pozornost. Še bolj pa so jim zažareli obrazi, ko se je začela zabavna lutkovna igrlica, v katero so se vidno vživeli in v njej tudi sami sodelovali s petjem pesmic.

Učiteljice in vzgojiteljice so jim nato postregle s slastno tortico in sokom in jih skupaj s starši popeljale v učilnico, kjer jih je čakal stol, na mizi pa prikupna igračka - spomin na prvi šolski dan. Medtem, ko so se otroci zatopili v igro, so starši dobili še nekaj informacij o organizaciji in poteku pouka.

M. Steklasa

Po programu je prvošolčke čakala pogrnjena miza, na njej slastne tortice in še kaj.

Družinski kotiček

Povzetki iz pisma neke babice

Babica že dolgo piše pisma svoji vnukinji. Piše o vsem, kar opazi njeno izkušeno oko. Piše z ljubeznijo, ljubezen pa je živa komunikacija med vsemi dobrimi babicami in vnukinjami tega sveta.

No, tudi potem, ko bo babičina roka za vedno obstala, bo njena ljubezen v objemu božje ljubezni spremljala vnukinjo kot dobri angel na vseh poteh. Pa čeprav tega marsikatera vnukinja ne sluti!

Drage vnukinje pa tudi vnuki svojih babic Srčno želim in nujno potrebno je, da ima vsak otrok takšno babico, ki ima kljub pozni starosti že oslabele oči, zna pa prek izkušnosti boljše videti s svojo dušo.

Takole piše babica:

Če opazujem prostorne hiše in lepe fasade, vem, da nekdo živi tam notri. Ne slišim pa otroškega vrisča. Naša ulica je vse bolj tiha in mrtva. Res, da slabo vidim, ampak to pa še vidim, da se po vrtovih in balkonih suši vse manj plenice.

Pa si mi rekla, draga vnukinja, da so plenice iz blaga nadomestile tiste za enkratno uporabo Pamper ali Lino-star ali kako se jim že reče. No, ja, sem si mislila, je pa res veliko dela manj, bo pa zato kakšen dojenček več.

Zdaj gledam skozi okno svoje sobe. Z jesenjo lahko znova opazujem skupine mladih, ki se zgrinjajo iz vrtcev, šol, internatov, avtobusov. Na njihovih obrazih se izmenjujejo občutki veselega pričakovanja, zaskrbljenosti, bojazni, brezbržnosti in vneme. Kakor kdaj in kakor pri kom. Rada jih gledam, te mlade ljudi. Malčke, ki so se prvič odpravili v svet neke ustanove, prvič stopili v kolesje vzgojnoizobraževalne ustanove. Bodo našli toplo dlan, varno naročje, z nasmehom ponujene igrače, potrditev tistih vrednot, ki jih bodo prinesli od doma?

Gledam šolarje in se vprašam, ali bodo šolska pravila oblikovana na pozitivnem razmišljanju zaposlenih učiteljev.

Opazujem dijake, ki se mi zdijo, kakor bi bili vsi iz ene družine, vsi so si podobni. Kavbojke in majice, nahrbtnik in šolski copati, pa še tista naprava, ki ji ti rečeš "mobi". Bodo zdržali do mature v neusmiljeni borbi za točke? Koliko jih bo našlo lažnivo tolažbo v bifejih, ki se bohotijo ob šolskih centrih in kakor mikrobi na umazaniji.

Vidim študente, ki prihajajo iz univerzitetnih središč ob koncu tedna s potovalkami, ti iskalci ravnotežja med brezveznostjo in smiselnostjo.

Vse to gledam in jih v mislih blagoslavljam. Bodite močni v svoji duši, mladi ljudje. Naj vas ne bo med statistiko tega leta, zaradi katerih bi morali odrasli in vsaj malo odgovorni Slovenci biti plat zvona: umrli v prometnih nesrečah, ujeti v mreže preprodajalcev mamil, umrli zaradi samomora, pretepeni in zlorabljeni, zmanipulirani in zavedeni, poskusni zajčki šolskega sistema in kar je še takega s strani časopisnih kronik.

Še bolj pa me boli srce, ko štejem. Ne smej se, res štejem in ugotavljam vsem znano dejstvo. Vsako leto je manj otrok! Kljub papirnatim plenicam in takšnim stvarjem. Mladenke odrastejo v ženske, ki želijo biti še kar naprej mladenke.

Vsem mladim želim trezne presoje o času, ki odteka in se ne vrača, da bi lahko popravljali napake. Trdno upam v takšne, kot si ti. Mlade, zrele, ki ne boste stresle z ramen materinske odgovornosti kakor šal, ki pride iz mode. Saj, v koga bi pa še lahko upala!? "Vi ste sol zemlje ...!" No, tudi v takšne fante, seveda, bodoče očete in ponosne Slovence, upam.

Dnevi nas starejših, se z vsako jesenjo tiho iztekajo. Pogled nazaj se mi zdi krajši kakor mladim počitnice. Srečna pa sem ob zavesti, da mi bo mirna vest mahko vzglavje v tem iztekajočem se času.

Rada te ima tvoja babica.

Pripravila Anica Štrubelj

Piše: Konrad Piko

Iz Društva upokojencev

Na 7. seji upravnega odbora, ki je bila 9.9. 2001, smo se odločali glede Višnje Gore in Dragomerja. Oboje je bilo planirano za 15. september in nič se ni dalo premakniti na drug datum. To pišem 11. septembra in še ne vem, kako se bo rešilo.

Kljub temu smo se dogovorili, da gremo najprej v Višnjo Goro. Tam naj bi mešani pevski zbor Škrjanček zapel dve pesmi, in sicer "Ne bom se možila na vsoce gore" in "Od kod si dekle ti doma". Jože Vergo in Jože Zupančič pa bosta zagratala na harmoniko valček in polko. Po programu bomo šli vsi skupaj v Dragomer na piknik. Letos nas že tretje leto gostijo Dragomeri, tudi mi smo jih v mesecu juliju. Škoda le, da sta letos dve stvari sovpadli na isti dan.

Druga stvar, o kateri vas nameravam obvestiti, je izlet h Gospe Sveti na Koroško v Avstrijo. Priporočam vam, da se v čim večjem številu udeležite tega lepega izleta po prelepi Koroški. Tudi če je kdo že bil tam, naj se ga še enkrat udeleži. Saj gremo tudi na Brezje vsako leto. Izlet na Koroško je tudi zadnji letošnji izlet. Tam se bomo udeležili tudi svete maše v slovenskem jeziku. Cena za prevoz je 2000 tolarjev.

Društvo upokojencev organizira skupinsko 7-dnevno letovanje v Izoli v hotelu Delfin, ki je last ZDUS-a. Letovanje bo od 31. marca do 6. aprila 2002. Tja in nazaj nas bo peljal Vinko Zabukovec. Prevoz se plača posebej. Cena letovanja bo okoli 39.000 tolarjev za 7 dni, poln penzion. Namen tega letovanja je, da gremo v večji skupini in da bi bili ves teden skupaj. Datum je rezerviran, rok za zbiranje prijav je bil le 14 dni in je že potekel, vendar ste bili o tem pravočasno obveščeni.

Začeli bomo tudi s krožkom za delanje vezenin. Prijave sprejema ga. Tončka Kastelic.

Lep pozdrav!

Iz Planinskega društva Dobrepolje

Letos je bila izjemno hitra zamenjava pretirano vročega in suhega poletja, kar je za obisk visokogorja sicer ugodno. Letos je bil obisk visokogorja izjemen. Med tujci je bilo posebno veliko Američanov. Mogoče je k temu pripomogel celo predsednik Bush, ko je ob slovesu z nekajurnega obiska na Brdu z nasmehom rekel, da računa še na obisk Bleda in mogoče Triglava.

Verjetno pa je k večji razpoznavnosti Slovenije pripomogla predstavitev v časopisu New York Times na kar nekaj straneh. So pa vsi Američani dosledno seniorji, ki večino dni aktivno preživijo v gorah, ob morju pa le kakšen dan.

V septembru bo zagotovo nastopilo še obdobje stabilnega vremena, ki bo primereno tako za visokogorje kot izlete.

Verjetno je kdo obiskal tudi preizkušeni Log pod Mangartom. Prebivalci so obiskov veseli in vas radi seznanjajo s posledicami velikega zemeljskega plazu (nekaj milijonov m³). Ni veliko manjkalo, da bi plaz res zasul center vasi. Plaz je gorvodno od sedanjega jeklenega montažnega mostu "splaknil" žago s hišama. Ljudje so se rešili skozi okna. Plaz (blato, kam-

nine, les) je že pljusnil na desni breg, od koder je imel prosto pot proti središču vasi, takrat pa je nekaj metrov pod žago poglobilo dno. Predelice in plaz je na dolvodni strani mostu porušil ali zasul več hiš in žal tudi ljudi. Brežina proti vasi je sedaj visoka celih 18 m, precej urejena in dovolj varna za vsak vodni pretok, nikakor pa ne za možne plazove s prek 1000 metrov višje Mangrške planine.

V suši seveda ni problem prečenja začetka plaz, kamor se pride preko drugega montažnega mostu na cesti k mejnemu prehodu Predel (1156 m). Pogled na glavni "razlomljene" in premaknjene zemljine je strašljiv. Tu šele spoznaš, zakaj je v ljudeh strah in negotovost za uso do vasi. Le z zahtevnimi in zelo dragimi tehničnimi posegi se bo izboljšalo sedanje la-

bilno stanje plaz. Seveda je tudi enkratni Mangart (2679 m) letos bistveno manj obiskan.

Plaz, katerega le prednji del je zgrmel skozi ožine znanih Korit nad Logom, je uničeval Log, odnesel zajetje hidroelektrarne Log ter zajetje hidroelektrarne Možnica in sam objekt zasul do strehe. HE Log ima najvišji padec v Sloveniji (956 m) ter moč 1400kW. Možnica iz leta 1907 pa ima daljšo zgodovino. Zgrajena je bila za rudnik Rabelj v Italiji (Rabeljski tunel), med prvo svetovno vojno pa je poganjala obširen sistem avstroogrskih žičnic na soški fronti ter vlakec skozi tunel.

Letošnje 9. srečanje na Kamen vrhu je vedno zadnje ne-

deljo v avgustu. Kljub veliki vročini v tistem času je bilo solidno. Seveda je uspelo zaradi velikega prostovoljnega dela članstva in že pridobljene rutine za pripravo tovrstne prireditve, kar kažejo tudi fotografije F. Nučiča.

Ob letošnjem društvenem izletu smo imeli "naročeno" vreme. Dež mimo Štorovja, med ogledom gradu J. V. Valvasorja Bogenšperka in vožnje pod Kum. Po vzponu na 1222 m Kum pa je bil večji del Slovenije sončen. Prešernemu vzdušju na poti proti HE Vrhovo in kasneje pri "Glasovih" je prispeval tudi sponzor I. Kern, tako da je bil izlet kar prijeten.

Srečamo se na Kamen vrhu.

Alojz Nučič

Vrana vrani ne izkljuje očesa

Ta stavek je napisala roka pisca P. S. na 32. strani Našega kraja, avgust 2001. To je menda pregovor, ki ga je pisec uporabil za prikaz izredno toplih odnosov med županom in nadzornim odborom občine Dobrepolje.

Ker smo člani nadzornega odbora (NO) porabili kar nekaj časa za pregledovanje finančnega poslovanja občine in namensnosti uporabe davkoplačevalskega denarja (davkoplačevalec je občan, ki je s svojim neposrednim delom zaslužil vsaj toliko, da si kupi vsaj vžigalico in od njih plača davek - op. pisec), nam namigi o "njegovih ljudeh" ne odzvanjajo tega, kar smo počeli in tudi opozarjali v poročilih.

Izbor članov NO je bil verjetno plod utemeljenih predlogov, na osnovi katerih smo bili člani NO na občinskem svetu v začetku mandata imenovani z veliko večino.

Kot pisec tega članka moram dodati, da nisem član nobene politične stranke, zato bi se težko opredelil in ne sodim v "njegove ali vaše".

Po Zakonu o lokalni samoupravi (čl.32) je delo NO javno, zato smo se člani v celoti strinjali, da občanom predstavimo naše ugotovitve v pisni obliki. Ker pa se je v treh letih nabralo kar nekaj poročil, bomo le-te objavili v nadaljevanjih, da ne bi zavzeli preveč prostora v časopisu. Pričenjamo s poročilom za leto 1998.

Stane Škulj

POROČILO NO OBČINE DOBREPOLJE O ZAKLJUČNEM RAČUNU PRORAČUNA OBČINE ZA LETO 1998

Nadzorni odbor v sestavi Stane Škulj, predsednik, Marija Gačnik, član in Cvetka Krašovec, član je pregledal del poslovanja in vodenja finančnih postavk, ki so prikazani v odloku o zaključnem računu proračuna občine Dobrepolje za leto 1998. Pregled je bil opravljen na naključno izbranih postavkah prihodkov in odhodkov, ki so obdelane v poročilu, kot sledi:

Prihodki:

Poz.7 Sofinanciranje Ministrstva za šolstvo prizidek k osnovni šoli Dobrepolje.

Pri pregledu je bilo ugotovljeno, da je M.Š. vplačal 3,3 mio sit v letu 1998. Po pogodbi za sofinanciranje M.Š. RS zagotovi sredstva v skupni vrednosti 94.715.000 sit.

Poz.16.5. Odškodnina od izkopanih rudnin

Znesek 3.914.244,20 sit je bil vplačan v dveh polletnih obdobjih s strani Komunalnega podjetja Ljubljana za leto 1998.

Plačevalo naj bi se 5% od izkopanih rudnin, ki pa s strani občine niso normirane ne po količini in ne po vrednosti. Plačila se izvedejo s prijavo izkopanih rudnin s strani uporabnika kamnoloma v količini in vrednosti. Občina izda odločbo na podlagi 3. in 4. člena odloka o povračilih za obremenjevanje okolja in racionalno rabo pri izkoriščanju naravnih dobrin na območju občine Dobrepolje (UR.I. RS l'98). Nadzorni odbor ugotavlja, da plačila zamujajo, za kar pa niso plačane zakonite zamudne obresti.

Odhodki:

Poz.1.1.1. Plače funkcionarjev
Plače se izplačujejo v skladu z navodili ministrstva. Župan prejema plačo z indeksom 5, tajnik pa z indeksom 3,6. Župan prejema 10% mesečno stimulacijo.

Poz.2.1.2. Drugi osebni prejemki.

Plačilo nadur za delavce uprave. V letu 1998 je bilo opravljeno

nih 230 ur nadurnega dela s strani delavk uprave. Funkcionarji niso obračunali nadurno delo. Pri pregledu blagajne nismo ugotovili napak. Dnevnice se za leto 1998 niso izplačale.

Poz.3.1.3. Dodatni programi

V pregledu so zajete sledeče omembe programov (šola v naravi, izleti, varstvo vozačev, podaljšano delo učiteljev, sponzoriranje RK, knjige, stroški plače 30% snažilke). Postavlja se vprašanje sofinanciranja programov in zakaj jih M.Š. ne pokriva.

Poz.6.4.2. Vzdrževanje kulturnih spomenikov

Sredstva prejeli župnijski urad Dobrepolje za cerkev v Podgori, župnijski urad Struge in projekt Lipov gaj.

Poz.7.2.1 Mreža ob igrišču in športna soba

Investitir je od dveh ponudb firm Živeks in Agrivit izbral slednjo. Iz zapisnikov je razvidno, da nastala reklamacija sloni na nepopolnem dogovoru namembnosti igrišča (nogomet odrasli), za katero ugovarja izvajalec. Znesek 1.014.753,90 je občina poravnala v celoti.

Poz.11.2.8. Subvencioniranje nabave semen

Sredstva so nakazana v dveh delih po sklepu kot finančna pomoč Mercator KZ Dobrepolje. Podatkov o ustrezni ceni zmanjšanja cene semen za kmete ni na razpolago.

Poz.15.3.1. Ureditev trga Kompolje

Plačilo po izdanih računih izvajalca.

Poz.15.1.3.2. Ureditev javnega prostora Kompolje

Plačila po računih izvajalcev izvedena. Pridobljeni izvajalci so izbrani brez predhodnih ponudb.

Poz.15.1.3.6.1. Ureditev vaškega prostora z gradnjo nadstreška nad garažo.

Pogodba podpisana v vrednosti 3.484.060,00 sit z izvajalcem Gramex Kočevje zajema dela na športni sobi v Jakličevem domu 1.128.498,00 sit, adaptacija balkona v Jakličevem domu v vrednosti 374.360,00 sit in sanacija ravne strehe na objektu Predstruge 60 v višini 1.815.294,00 sit. Pogodba je sklenjena po sistemu "ključ na roke". Zadeva ni zaključena v celoti.

Poz. 15.2.2.2.1. Čistilna naprava Potiskavec

Plačana končna situacija in račun za vzdrževanje čistilne naprave. Uporabno dovoljenje še ni pridobljeno. NO je mnenja, da je nedopustno, da po plačani končni situaciji še ni pridobljeno uporabno dovoljenje.

Poz.15.2.2.3. Kanalizacija Bruhanja vas - Podgorica 1998

Pogodba je podpisana s Komunalnim podjetjem Ljubljana po sistemu gradbena knjiga. Pri pregledu izbora izvajalca je bilo ugotovljeno, da so bili člani komisije le člani občinske uprave in ne člani imenovani s strani občinskega sveta. NO je mnenja, da tak pristop ni v skladu z navodili občinskega sveta.

Poz.15.2.3.3.2. Sanacija črnih odlagališč

Računi so pregledani in so izstavljeni za sanacijo črnih odlagališč v vasi Videm in Podgora.

Poz. 15.2.4.2.1. Mrliška vežica Videm

Podpisana je pogodba s podjetjem Gramex Kočevje v vrednosti 53.764.189,00 sit po sistemu ključ v roke. Zadeva se obračunava po situacijah in ni izključena. Poleg teh vrednosti so nastali stroški dokumentacij in soglasij v vrednosti 1.226.304,30 sit.

Poz.15.2.4.2.2. Odkup zemljišča za širitev pokopališča v Strugah

Odkup zemljišča se je izvedel s kupno pogodbo od fizične osebe v vrednosti postavke 4.000.000,00 sit.

Poz.14.4.1.1. Ureditev pločnice v Predstrugah

Zadeva ni urejena, ker je v reklamaciji. Po mnenju NO je prenašanje postavke za poplačilo iz leta v leto nesmiselno. Predlagamo, da se sanacija opravi z drugim izvajalcem in se upošteva podpisano pogodbo v členu 12, tretji odstavek.

NO je postavil tudi vprašanje ali občina zaračunava najemnino trgovcem, ki se občasno pojavijo s prodajo izdelkov v prostorih Jakličevega doma. Po izjavi uprave občine, občina ne zaračunava najemnine prostora.

NO predlaga občinskemu svetu, da sprejme poročilo nadzornega odbora.

Predsednik NO: Stane Škulj, članica: Marija Gačnik, članica: Cvetka Krašovec

Ali za hlapce rojeni?!

Ob silni vnemi nekaterih dobrepolskih aktivistov, bi skoraj pozabil, da je Bog vsemogoč in tudi povsod prisoten. Zaradi mojega napačnega razmišljanja v moji lastni glavi sem se nekaj časa celo sekiral in po malem jezil. Ampak nekoga jutra sem se prebudil zelo bistrega uma, popolnoma umirjen, nekako lahek ter osvobojen težaških misli. Tako nekako, kot da bi se mi zvalila z ramen vsa bremena tega sveta. Malo sem še poležal ter nato začel na papir spravljati rojevajoča se razmišljanja.

Ubogi Predstružani! Zgodila se jim je v življenju stara apnenica, divje strelišče, nova apnenica, napol na črno zgrajena žaga, protipravno in nelegalno širjenje in obratovanje kamnoloma, leteče kamenje z neba, na koncu pa še "ekološka kapelica". Ti ljudje pa imajo zares smolo v svojem življenju, čeprav mi sploh ni jasno, kaj so slabega naredili na tem svetu. Le zakaj je potrebno nekatere ljudi kar naprej za nekaj kaznovati? Način delovanja vodilnih ljudi na tem zemeljskem kosu tal zadnjih trideset let meji že na perversnost. Kolikor mi je poznano, so Predstružani želeli imeti skromno kapelico Kraljice Marije, Božje Matere, kot zavetnice vasi. In kaj so dejansko dobili? Namesto skromne kapelice po njihovih željah so pridobili "najlepšo kapelico v Sloveniji", posvečeno slovenskim zavetnikom. Pod idiličnim hribčkom, kjer je bivša oblast postavila spomenik in kostnico vsem dobrepolskim rojakom padlim v vojni in boju zoper okupatorja, je zrasla zelo draga in tudi bogato okrašena zgradba. Kaj so le hoteli doseči duhovni vodje novega dobrepolskega preporeka? Na hribčku, v kamnu vklesanih 136 imen dobrepolskih borcev za obstoj slovenskega naroda in za narodovo preživetje, vsi do enega krščeni, obhajani in birmani (nih-

če ni bil komunist), tako sedaj drži podnožju njihovih kosti stražo svetniški kandidat Grozde, domobranski aktivist s sokandidati. Na koncu vsega sem umirjen in zadovoljen, da on in drugi čuvajo stražo spominu mojega strica. Ubogi hlapec si v svojem kratkem življenju nikoli, niti v sanjah, ni mogel domišljati, da ga bo kdaj doletela tako visoka čast. Biti povzdignjen v "slovenskega zavetnika", s tako mogočno častno stražo vznožju svojega zadnjega bivališča. Bil je veren in bogaboječ kristjan in rodoljub ter si to čast tudi zasluži. Sam pa bom v bližnji prihodnosti kupil na Brezjah dve veliki posvečeni in blagoslovljeni sveči ter ju prižgal v simbolni znak sprave, eno pri kapelici, drugo pa pri spomeniku na vrhu hribčka.

Če bi razmišljal drugače, bi bil lahko tudi užaljen. Ampak enostavno ne morem biti, saj nisem verujoč član slovenskega naroda. Res ne vem, po čigavi odločitvi je Božja Mati, Devica Marija na nekakšen simbolni način izenačena z "običajnimi" Slovenci. Če presvetli Anton Martin Slomšek, blaženi svetnik, ni sporen, pa so sporna imena drugih kandidatov za svetništvo, če niso celo odveč. Izenačevanje Kraljice Marije, Matere Božje z nekom zelo dvomljivega slovesa, je zelo blizu ponižanja vseslovenske zaščitnice in vodnice. Kako lahko nekdo, ki je globoko veren, izenači Kraljico Marijo z Grozdetom in ostalimi kandidati za svetnike? Celo meni kot agnostiku je jasno, da to dvojje ne sodi skupaj. Ali je s tem dejanjem Božja Mati morda ponižana? Ali je na simbolni ravni razžaljena za vedno? Ne morem si predstavljati odgovora na tako boleča in težka vprašanja. Jaz sem pač neverujoč član te družbe.

Hvala bogu!

Zvonimir Zabukovec

Razmišljanje ob razmišljanjih

Dolgo časa se že nabira v meni. Večkrat sem se namenil oglasiti, pa sem si vedno rekel, da vse skupaj ni vredno. Danes mi je žal, da sem tako pozen. Ta članek je odgovor na tri članke v prejšnji številki našega občinskega glasila, en članek v Oznanih ter na mnoga podtikanja, opravljanja in laži.

Naj takoj na začetku povem, da je to moje osebno mnjenje in da je popolnoma možno, da je resnica neke drugje, trdim pa, in od tega ne odstopam, da je upravičen kamenje metati le tisti, ki je sam brez greha in da je tudi v tem primeru to potrebno storiti na kulturnem, dostojanstven način.

Pa pojdimo lepo po vrsti. Članek v Oznanih je bil vrh poskusov spodkopavanja dobrega človeka, ki ga, z izjemo nekaterih, ceni celotna župnija. Človeka, ki vedno naravnost pove svoje misli, se je spodkopavalo z vrsto zahrbtnih potez, nevrednih, da jih na tem mestu naštevam, žalostno pa je, da smo bili pod nekatere nevede in nehote podpisani tudi farani, češ da z njim nismo zadovoljni. Višek vsega je bil, kot sem že napisal, članek v Oznanih. Ker je "slučajno" izšel točno takrat, ko gospoda kaplana ni bilo doma, so za odgovor poskrbeli farani, tudi zato, da bi bilo konec pravljič o tem, kako se farani pritožujemo čez našega gospoda kaplana.

Nihče ne trdi, da je Igor Krašna svetnik, trdim pa, da je v primerjavi z drugimi ljudmi dober človek in da si nikakor ne zasluži, da

se ga javno graja v Oznanih, saj se, kolikor se jaz spomnim, tu ni javno grajalo še nikogar osebno. Sam ni nikoli o nikomur govoril slabo, niti javno niti na štiri oči, nima pa lastnosti, ki je potrebna, da bi dobro vozil z vsemi, ne pozna namreč hinavščine.

Pojdimo dalje, da ne bom predolg. Članek Zvonimirja Zabukovca je po mojem mnenju najslabši članek v Našem kraju doslej. Obtožbe okoli gradnje in razmetavanja denarja bom pustil pri miru. Obstajajo ustanove, ki se s kaznivimi dejanji zlorabe položaja in denarja ukvarjajo in na katere je potrebno nasloviti prijavo, ki pa mora poleg gostilniških govoric vsebovati tudi konkretne dokaze.

Protestiram pa proti načinu, na katerega je Zvone vrgel svoje vedro blata, saj ni užalil samo našega župana, pač se je mimogrede podelal tudi na vse tiste bralce Našega kraja, ki se imenujemo kristjani. Mislim, da ni potrebno nikogar učiti, kako naj moli, pa tudi naše molitve so dovolj lepe in jih ni potrebno spreminjati.

Dve stvari mi ob tem prijeta na misel. Ena je blagoslovitev nove kapelice v Predstrugah, za katero so si celo v Mladini vzeli prostor in čas, da so zapisali, kako se je zgradila z občinskim denarjem. Avtor bi, če bi se pozanimal, ugotovil da so večino finančnega bremena nosili vaščani sami, toda bolj zanimiva je druga stvar. Skoraj drug ob drugem stojita dve obeležji, eno iz časov komunizma in eno iz sedanjega časa.

Vaščani so za dan slovesnosti položili cvetje tudi na spominsko obeležje iz časov komunizma in tako dokazali svojo širino. Zanima me, ali bo kdo od drugače mislečih, ki so do sedaj polagali cvetje le k spominskim ploščam, položil kako bilko cvetja tudi h kapelici in tako pokazal, da se je sprijaznil s tem, da biti veren ni več greh in predmet norčevanja. Pa še ena stvar mi pride na misel. Kar nekaj ljudi je, ki so se za časa življenja iz vere norčevali, pa so ob smrti uri prosili duhovnika, naj moli zanje. Katero molitev pa? Očenaš ali tisto tvojo?

Pa še o tretjem članku. Veliko naštetih zadev ne poznam dovolj dobro, menim pa, da jih tudi avtor ne povsem, zato bi moral pripisati da gre za njegovo mnenje, ne pa za neizpodbitno resnico. Poznam pa zgodbo o stanovanju v Jakličevem domu, sicer jo precej ljudi pozna bolje, toda če oni molčijo, bom povedal jaz. Jakličev dom je ob denacionalizaciji prešel v last župnije Dobrepolje. Gospod župnik Franc Škulj je imel posluš za želje občine po prenovi dotrajane stavbe, ki je župnija sama ne bi mogla ustrezno vzdrževati. V zameno za celotno zgradbo in zemljišče starega Jakličevega doma je župnija dobila v njem eno stanovanje. Roko na srce je to, finančno gledano, zelo

slaba poteza za župnijo, vendar modra, če imamo pred očmi napredek in skupno dobro vseh občanov, ne le kristjanov. Kdo in pod kakšnimi pogoji bo uporabnik tega stanovanja, ne vem, menim, da bi to morala biti socialno ogrožena oseba ali družina. In to je to. Ne govorite pa, da so ta dom zgradili Dobrepoljci in da je avtomatsko njihov. Zgradili so ga verni farani, sedaj pa je last vseh prebivalcev naše občine.

In še za konec nekaj besed uredništvu. Menim, da članki z izrazito nekulturno vsebino ne sodijo v naše glasilo in se jih, v kolikor jih avtor ni pripravljen popraviti tako, da bodo imeli neko dostojno vsebino, ne objavi. Noben časopis v naši državi, pa naj se razglaša še za tako demokratičnega, ne objavlja kakršnih koli člankov in če pač prispevkov ni dovolj, naj bo časopis krajši in kvalitetnejši. Članki polni enoumja in nestrpnosti so bili moderni v času komunizma, demokracija, v kateri naj bi živel danes, pa pomeni, ne da se lahko vsak lahko norčuje iz vseh, ampak da je potrebno biti do soljudi tak, kakršen želiš, da bodo oni do tebe. Konec koncev, kaj pa sploh počne uredniški odbor? Ali ni njegova naloga, da skrbi za ustrezen kulturni nivo glasila?

Tone Blatnik

Misli

Nastopači so velikani govorjenja, v katerih se skrivajo miselni pritlikavci.

W. Mitsch

Žalitve so argument tistih, ki nimajo argumentov.

J.J. Rousseau

VODA UMIRA, NAROD BOLEHA

Ne vedo in ne verjamejo

Božo Dimnik

(nadaljevanje in konec)

Vode postavljam ob bok celotnemu slovenskemu gospodarskemu korpusu. Njihov pomen je potrdil tudi svetovno znani raziskovalec, kemik in ihtolog prof. dr. Ivan Tomka z univerze v Zurichu, tudi dober poznavalec slovenskih voda, ki mi je dejal: "Nesreča je v tem, da tega ne vedo in ne verjamejo."

Skratka, možnost razvoja ni v govedoreji (v letošnjem proračunu sta namenjeni za rejo živali dve milijardi tolarjev nepovratnih sredstev), ki bo zaradi virusa BSE vedno bolj pešala in jo že danes vse bolj nadomeščajo ribe in drugi viri beljakovin, in v poljščinah (letos je zanje predvideno 7,5 milijarde nepovratnih sredstev), zaradi katerih smo iztrebili črve in prepelice ter pregnali zajce, ampak v sonaravnem gospodarjenju, pridelavi tako imenovane bioprehrane, v turizmu in okolju prijaznih gospodarskih dejavnostih, ki ustrezajo ruralnemu okolju. Predvsem v kmečkem turizmu, ki glede na naravne danosti lahko zelo hitro prevlada in prispeva v DBP precej več kot vsa druga kmetijska proizvodnja skupaj, ki je že sedaj neekonomična. Slišim ugovore, da je bioprehrana za slovenski žep predraga. Res je, če jo primerjamo z industrijsko in zdravju škodljivo ter genetsko spremenjeno hrano. Težave v prehodnem obdobju zagotovo bodo. Zakaj ne bi v tem času država subvencionirala take prehrane? Naša vizija o spremenjenih prioritetah je, da bo Slovenija bogatejša država in bodo njeni državljani za svoje zdravje in kakovostnejše življenje lahko in radi posegali po dražji prehrani.

Slovenija bi postala prepoznavna država, kot je denimo Švica, ki je v pravem času iz svoje majhnosti znala izluščiti in svetu ponuditi, kar je imela: sir, gore, ure, banke, nože ...

Jasno je, da vsega tega ne bi mogli doseči na mah, treba pa je začeti. Reka Temza je v Londonu bila nekoč že mrtev kanal zaradi industrijskih in komunalnih odplak, pa so se Angleži odločili in z odločnim omejevanjem onesnaževanja dosegli, da je reka spet zaživela in da so se v njej spet pojavile ribe.

Prihodnost Slovenije ni v glavnem toku globalizacije. Slovenija mora upoštevati svoje naravne danosti - neokrnjeno naravo in najatraktivnejše vodovje tega planeta. Prodajati mora svojo izvirno blagovno znamko, svojo odličnost, kreativnost, celovitost in ekološko avantgardnost. Tako bo postala ugledna in prepoznavna, suverena država bogatih in zdravih ljudi.

Za objavo Dean Strnad

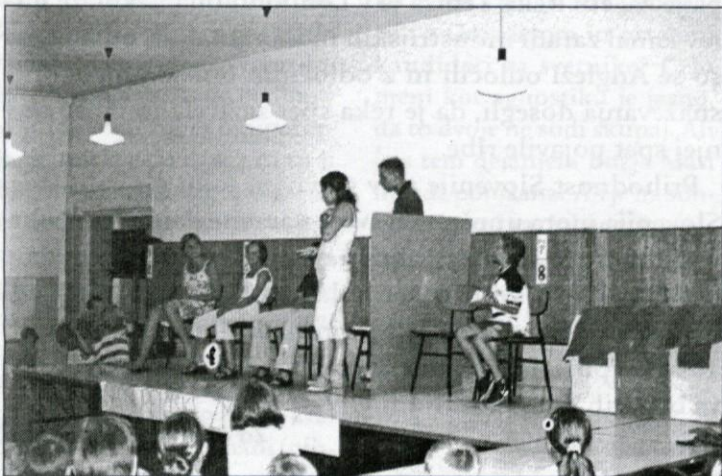
Kolonija na Debelem Rtiču

Območna organizacija Rdečega križa Grosuplje že vrsto let za otroke iz rajona svojega delovanja organizira letovanje na Debelem Rtiču. Letos se je kolonije, ki je potekala med 12. in 22. julijem, udeležilo kar 183 otrok. Najstarejši med njimi so z začetkom letošnjega šolskega leta napredovali v 8. razred, najmlajši pa so šolske klopi šele začeli drgniti.

Cilj, ki si ga je tudi letos zastavila grosupeljska OO RK, je bil jasen; čim več otrokom podariti vsaj kanček poletnega veselja in radosti. Tako so se mnogi med njimi prvič v življenju popeljali z ladjo. Prizadevne vzgojiteljice in vzgojitelji so na letovanju organizirali tekmovalna v nogometu in odbojki ter v drugih športnih igrah. Predsednik Planinskega društva Grosuplje g. Štibernik je otroke učil prvih plezalnih veščin in stopinj na plezalni steni.

Zelo dobro so bile obiskane različne delavnice in krožki. Tisti nadebudneži, ki jih je zanimalo, kaj pomeni biti čisto pravi poročevalec, so v novinarski delavnici ustvarili svoj časopis. Pri angleškem pevske zborčku niso le peli, ampak ob angleških pesmih tudi plesali. Pri dramskem krožku so bodoče filmske in gledališke zvezde debitirale v predstavi z naslovom Barvice. Na literarni natečaj za pesmico in kratko zgodbo je bil nepričakovano velik odziv, najboljši izdelki z likovnega natečaja pa so celo razstavljeni na otroškem oddelku v Zdravstvenem domu ter v Poslovalnici NLB v Grosupljem.

Ob večerih so na družabnih srečanjih izbrali miss in mistra Grosuplja, uprizorili grosupeljske zmenkarije, pripravili srečanje gusarjev in igre brez meja ter gradili peščene gradove. Ogledali so si tudi predstavo, ki so jo pripravili otroci iz Belorusije.

“Organizacija letovanja tolikšnega števila otrok je zelo odgovorna, vendar posrečena in zato že kar ustaljena oblika dela z mladimi v času šolskih počitnic. Zaradi velikega zanimanja za letovanje na Debelem Rtiču si bo OO RK Grosuplje za prihodnje leto prizadevala pridobiti dva desetdnevna termina. S tem bi še več grosupeljskim otrokom omogočili nekaj pestro in koristno preživetih počitniških dni. Pa tudi mentorji si pridobijo nekaj dragocenih izkušenj za svoje nadaljnje delo z mladimi”, je med drugim povedala predsednica OO RK Grosuplje ga. Marija Jesih.

Poudariti velja tudi dejstvo, da je na Debelem Rtiču brezplačno letovalo tudi 30 otrok iz socialno šibkejših družin. To sta z denarnimi prispevki omogočila Moto klub Fire - Group iz Ivančne Gorice ter Kolesarsko društvo Grosuplje. Nivei, ki je podarila kreme, se otroci lahko zahvalijo, da jih sonce ni opeklo. Pekarna Grosuplje je otroke razveselila s svojimi dobrotami, Kolinska pa jih je posladkala z evrokremom. Dnevnik, POP TV in Kanal A so za zmagovalce natečajev ter športnih in družabnih iger prispevali majice, KK Olimpija pa kape in nahrbtnike. Ljubitelji križank in ugank je razveselilo Razvedrilo, g. Andrej Brezec je za kiparjenje prispeval glino ter kiparske izdelke tudi žgal. Podjetja Hipox, PUZ in Askograd pa so prispevala denarna sredstva za nabavo športnih rekvizitov. Hvala vsem!

Janez Pintar

Misli

Življenje je nekaj, kar se nam zgodi, medtem ko delamo načrte za prihodnost oziroma medtem, ko obujemo spomine na preteklost.

(N.N.)

Ni stanje telesa, pač pa stanje duše tisto, po čemer merimo naše blagostanje.

Winfred Roades

Hvaležnost je čarobni kamen sreče.

G. Chesterton

Če si pridobiš izkušnjo, bodi vesel, kot da si dobil nagrado.

Mongolski pregovor

Marsikdo misli, da je priljubljen, a so se le drugi privadili na njegovo čud.

U. Sinclair

Skrb za samega sebe

Sožitje - zveza društev je tudi v letošnjem letu organizirala razne oblike vseživljenjskega učenja za odrasle osebe s posebnimi potrebami.

Vse oblike seminarjev: SKRB ZA SAMEGA SEBE, RAČUNALNIŠTVO, TRENING ASERTIVNOSTI, OBNOVITEV ZNANJA IN PISANJA, STARANJE IN STAROST, DOŽIVLJAJSKI TABORI, SEMINAR ŽIVLJENJA V DVOJE, SEMINAR ZA DEKLETA IN TABOR - POČITNICE so potekale pod strokovnim vodstvom in s spremljevalci iz posameznih društev.

Iz grosupeljskega društva Sožitje so se seminarja "Skrb za samega sebe" v Rogaški Slatini udeležili Silvester Grčman s spremljevalko Lojzko Potrpin v prvem delu in v drugem delu Anica Zajc, Marija Zaletelj, Darinka Omahen, Nataša Ostanek, Jani Kastelec in Sašo Zrnc in spremljevalki Mili Zidar in Katarina Drobnič.

Urnik dela je bil predstavljen na samem seminarju in prav vsi so bili zaposleni do poznih večernih ur. Kuhanje: nakup hrane, priprava in samo kuhanje s postrežbo; pospravljanje, pranje, čiščenje in skrb za osebno higieno. Veli-

ko pozornost so vsi skupaj namenili pedikuri in po začetnih težavah se je vse lepo končalo. Deležni so bili tudi obrazne masaže, ki jih je prijetno sprostila. To je le nekaj veščin, ki jih nekateri obvladajo bolj, drugi manj, vsi pa so si edini, da je najboljša takrat, ko se zabavajo, kopajo, praznujejo in se veselijo. Organizatorji so jim pripravili tudi piknik, in kar je bilo res dobro, je bila torta presenečenja za našo Anico. Pojedli pa so jo vsi. Poskusili so tudi Donat - zdravilno vodo iz vreca in jo prinesli za pokušino tudi domov. V okviru piknika pa so se srečali tudi s konji in se tudi sami pogumno preizkusili v jahanju. Seveda so bili vsi, vključno s spremljevalkami, zelo navdušeni.

Vsi trenutki jim bodo ostali v nepozabnem spominu. Razšli smo se v upanju, da se naslednje leto ponovno srečamo. Postali smo dobri prijatelji.

Da je bilo tako ZEEELO LEPO, se moramo zahvaliti vsem našim sponzorjem, ki so se odzvali na naš apel, in

pomagali pri izvedbi seminarja.

Sponzorji: GPG 3 DOLENJGRAD d.d., Grosuplje, WINTERHALTER GAS-TRONOM d.o.o., Grosuplje, VELE, TRGOVSKA DRUŽBA d.o.o., Grosuplje, JAVNO KOMUNALNO PODJETJE Grosuplje, KOPS, TOVARNA KOVINSKIH SISTEMOV IN PROCESNE OPREME, Grosuplje, LOGO d.o.o., Grosuplje, MASIKI d.o.o., Grosuplje, ODVETNIŠKA PISARNA ČEFERIN O.P., Grosuplje, KAROLINA LAVRIH, Grosuplje, DNEVNI BAR AMAZONKA, Grosuplje, SIMČIČ IN DRUGI D.N.O.,

Ivančna Gorica, VUČKO - IZDELOVANJE COPAT, Ivančna Gorica, G.M.F. d.o.o., KOVINASTROJ SERVIS d.o.o., Grosuplje, ŠPRINTER d.o.o., Grosuplje, ŽVEGLA MARIJAN s.p., Grosuplje, JOVANDARIČ PETAR, Grosuplje, AL d.o.o., RDEČI KRIŽ, Grosuplje, DRAGO SKLEPIČ, Grosuplje, ALENKA LAMPREHT, Grosuplje, DRAGO KASTELEC s.p., Grosuplje, MARKO VOZELJ, Višnja Gora, JELKA KAMNIKAR, Ivančna Gorica, MAHMULJIN ISMET - odvetnik, Grosuplje, TRAVNIK ALOJZ, Grosuplje.

Nevenka Zrnc

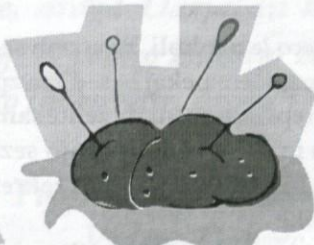
DRUŠTVO PODEŽELSKIH ŽENA DOBREPOLJE - STRUGE

in

KMETIJSKA SVETOVALNA SLUŽBA OBVEŠČATA,

da bo **v mesecu oktobru (po 15. oktobru) zopet potekal šiviljski tečaj (nadaljevalni ali začetni, odvisno od prijav)**. Predvidoma bo potekal v petek popoldne in soboto dopoldne, trajal pa bo 30 ur. Prijave zbira do 5. oktobra ga. Marija Zrnc, predsednica DPŽ (tel. 7807 205).

Prav tako se lahko informativno prijavite tudi na **5-urni kuharski tečaj**, ki bo potekal v mesecu novembru v soboto dopoldne. Točen datum bo objavljen naknadno, o temi tečaja se bomo dogovorile na sestanku, ki bo predvidoma v sredo, 3. 10. 2001, ob 19. uri v prostorih Kmetijske zadruga.

Šport

Poletnega lenarjenja je konec in ponovno smo z vami. Seveda s športnimi aktivnostmi; nogomet, košarka, malo kasneje še odbojka, aerobika in še kaj se bo našlo. Vse to pa je odvisno od vseh nas, ki se ukvarjamo s športno dejavnostjo in vseh vas, ki z zanimanjem sledite športnim dogodkom v kraju.

Dolžni smo vam poročati o športni prireditvi, ki je potekala v okviru Športnega društva Dobrepolje že v mesecu juliju. To je bil zanimiv turnir v malem nogometu, na katerem je nastopilo kar 11 ekip iz širše Ljubljanske regije. Ni pa manjkalo tudi domačih ekip: Snežak - Predstruge, Vasy d.o.o. - Ponikve, Okrepčevalnica Zora - Kompolje in ŠD Dobrepolje z Vidma.

nekatero zelo napete prav do konca. Po štirih urah bojov pod koši so bili znani rezultati. Pa jih pogledjmo:

- 1.m. Pupa Pub Grosuplje
- 2.m. Struški biki Struge
- 3.m. Ilegalci Grosuplje

Od domačinov so nastopali še: ŠD Kompolje, Zagorica in Podgorica.

Potekalo je tudi metanje trojk (zmaga tisti, ki v času 60 sekund doseže največ košev). Lovoriko najboljšega strelca trojk je odnesel Zajc Damjan iz Krke. Dosegel je 9 košev.

Končna lestvica je bila:

1. Mico extrem iz Ribnice
2. Imexa - Ljubljana
3. Okrepčevalnica Zora
4. ŠD Dobrepolje

KOŠARKA

ŠD Dobrepolje je organiziralo zanimivo košarkarsko prireditev z nazivom "street-ball". Tekmovanje je potekalo 8.9.2001 v popoldanskem času na igrišču na Vidmu. Prijavilo se je kar osem ekip, tako iz domače doline kot iz širše regije. Za pomoč se ŠD Dobrepolje zahvaljuje tudi ŠD Struge, ki je napovedani turnir umaknilo, ekipe pa prijavi na Vidmu.

Tekme so bile izredno zanimive, kvalitetne in

TRENUTNI REZULTATI OBČINSKE LIGE V MALEM NOGOMETU ZA LETO 2001

VI. krog

Nedelja, 2. september 2001, igrišče na Vidmu

PAR	REZULTAT
PREDSTRUGE SNEŽAK - KSP	1 : 5
OKREPČEVALNICA ZORA - BRUHANJA VAS	2 : 1
BRUHANJA VAS - PREDSTRUGE SNEŽAK	1 : 5
KSP - OKREPČEVALNICA ZORA	4 : 0

VII. krog

Nedelja, 9. september 2001, igrišče na Vidmu

PAR	REZULTAT
OKREPČEVALNICA ZORA - PREDSTRUGE SNEŽAK	1 : 2
BRUHANJA VAS - KSP	1 : 1
PREDSTRUGE SNEŽAK - KSP	0 : 3
OKREPČEVALNICA ZORA - BRUHANJA VAS	2 : 0

TRENUTNA LESTVICA

MESTO	EKIPA	ŠTEV. TEKEM	ZMAGE	NEODL.	PORAZ	TOČKE	DANI GOLI	PREJETI GOLI	GOL RAZLIKA
1	KSP	14	9	2	3	29	32 : 12		20
2	OKREPČEVALNICA ZORA	14	9	1	4	28	24 : 19		5
3	SNEŽAK	14	3	3	6	12	17 : 30		-13
4	BRUHANJA VAS	14	3	2	9	11	17 : 29		-12

Pripravi: Alojz Kuplenk

Aerobika

IZBOLJŠAJTE SVOJO MOČ, RAVNOTEŽJE IN ŠPORTNO SPOSOBNOST

Leto je naokoli, zato sem se odločila, da napišem nekaj besed za vzpodbudo.

Prepričana sem, da želite sami sebi dobro in da se tudi letošnjo sezono vidimo in srečamo na urah rekreacije - aerobike.

Mogoče ste si zastavili vprašanje: Kaj

pa je meni tega treba? Vse, kar delajo je pretežko! To ni zame, to je le za ta mlade! Prepotila se bom! Preveč sem utrujena! Komaj sem prišla iz službe, pozna sem že. Otroci! Mož. Mama. Ne, ne bom šla, prepozna ura! Film bom zamudila! Pa še bi lahko iskala izgovore.

Da bi vadile, morate skleniti same s seboj pogodbo in je ne smete kršiti. Saj se menda ne prerekate same s seboj, če si je treba umiti zobe ali se oprhati, ampak to pač naredite. Enako velja za rekreacijo.

Imate predsodke pred vadbo! Zakaj

se ne sprostite? Zakaj si ne dovolite uživati življenja in pustiti, da gre vse lepo po naravni poti? Narava ni predvidela, da obsedite na mestu - zastanete! Narava je predvidela, da delate. Moderna tehnologija in znanost skušata prelisičiti mater naravo, da gre vse z lahkoto. In res, dandanašnji se vam zato, da delate, pogosto sploh ni treba premakniti s stola. Lahko sedite za mizo, se "sprehajate" po internetu in delate s pomočjo računalnika. Edina dela telesa, ki ju boste s tem vadile, so možgani in prsti. Da bi res dopustile naravi, da gre svojo pot,

morate kaj početi: biti morate telesno ali fizično aktivne. V nasprotnem primeru boste delale proti naravi in - veliko prezgodaj se vam bodo začele dogajati stvari, ki vam bodo v škodo.

Kaj se bo zgodilo, če se ne boste ukvarjale s telesno dejavnostjo? Ne le da boste sovražile svojo podobo v ogledalu, zdravje vas bo izdalo! Mišice in kosti bodo oslabele in veliko prezgodaj boste postale šibke in stare. Pravilna prehrana ni dovolj! Kljub temu boste postale lahko koščene, vaše kosti trhle in šibke, mišice pa mlahave in povešene.

Če vadite, boste postale močnejše in bolj vzdržljive pri vsaki dejavnosti, ne samo pri športni. Če boste dodale še aerobne vaje, boste izboljšale delovanje celotnega krvnega obtoka.

Doslej sem govorila le o moči. Kaj pa ravnotežje? Ravnotežje potrebujemo za vse, s čimer se ukvarjamo: od vstajanja iz postelje do hoje. Če verjamete ali ne, ravnotežje začne šepati že pri štiridesetih letih. Zato ni čudno, da starejši ljudje tolikokrat padejo. Ni pa nujno, da se to zgodi vam.

Izvajanje aerobnih vaj na naraven način zmanjšuje stres, kar je posledica izločanja telesu lastnih hormonov veselja. Tudi sama sem prišla do tega rezultata. Kadarkoli sem zelo utrujena, napravim nekaj vaj za celotno telo in moram reči, da se po končani vadbi počutim tako, kot da sem odložila breme. Počutim se sproščeno. To je res čudovito.

PRIDRUŽITE SE SKUPINAM ZA ŽENSKO REKREACIJO!

ZAČETEK REKREACIJE JE V OKTOBRU!

VSAK TOREK IN ČETRTEK, OD 18. URE DALJE, NA OSNOVNI ŠOLI DOBREPOLJE

RAZPORED SKUPIN:

Prva skupina starost nad 50 let - ob 18. uri

Druga skupina - mešano - starost od 15. leta dalje - ob 19. uri

ZAČNEMO V TOREK, 2. oktobra.

VABLJENE!

Zapisala: Stanka Kuplenk

Obvestilo

Splošna športna rekreacija za ženske, ki jo organizira društvo ZUMID, bo vsak ponedeljek in sredo, od 19. do 20. ure. Pričetek bo 1. oktobra.

Ta vrsta vadbe ni aerobika, ampak izvajanje gimnastičnih vaj prosto in z različnimi rekviziti za oblikovanje celotnega telesa. Ure vadbe bo vodila športna pedagoginja Anica Ternovšek.

Zahvala

Športno društvo Kompolje se zahvaljuje vsem donatorjem, ki so pomagali pri izpeljavi srečelova oziroma veselice. Še posebna zahvala velja podjetju Berger — Seidle TUFRA d.n.o., ki je obleklo strežno osebje. Pozabiti pa ne smemo tudi vaščanov, ki so se odzvali v tako velikem številu in brez katerih veselica prav gotovo ne bi uspela.

Športno društvo Kompolje

Darji v spomin

V nedeljo, 9. septembra, smo se v velikem številu poslovili od naše Darje.

Živela si predvsem za svoje tri otroke. Zanje bi dala vse, čisto vse. Svojih velikih problemov nisi nikomur razlagala, niti vsiljevala. Vendar po pripovedovanju mnogih je teh problemov bilo preveč, Veliko preveč. Draga, Darja, ni človeka, ki pride na pošto in ne povpraša po tebi. Vsi smo te imeli zelo radi, vso smo te občudovali. Toda največjo praznino na pošti občutimo mi, tvoji sodelavci. Sama dobro veš, da smo se lepo razumeli. Imeli smo in imamo težave, vendar jih sproti rešujemo, tebe, draga Darja, najbolj pogrešamo.

Zdaj nam je ostal samo še spomin nate, draga Darja, in kup nerešenih zapletenih vprašanj in ugibanj. Z veliko žalostjo zdaj obiskujemo tvoj prerani grob in prižigamo lučko zate, draga Darja.

*Tvoji sodelavci iz pošte
Videm-Dobrepolje*

Poročilo Policijske postaje Grosuplje

JAVNI RED IN MIR

Policijska postaja Grosuplje je avgusta 2001 Na območju občine Dobrepolje obravnavala 6 kršitev zoper javni red in mir. Od tega je bilo 5 kršitev storjenih v zasebnih prostorih, ena pa na javnem kraju. Razlogi za omenjene kršitve so zelo različni, od družinskih preprirov do sosedskih preprirov in pijančevanja ter preglasne glasbe, tako v zasebnih kot gostinskih prostorih. Zoper vse kršitelje represivno ukrepamo. Če drugače ni mogoče vzpostaviti javnega reda in mira, odredimo zoper kršitelja tudi pridržanje. Zoper lastnike gostinskih lokalov, ki prekoračujejo obratovalni čas, represivno ukrepamo. Enako se zgodi tistim, ki strežejo alkoholne pijače že pijanim osebam oziroma mladoletnim osebam. Velikokrat se tudi zgodi, da je policijska patrulja napotena na intervencijo, vendar se kasneje izkaže, da sploh ni prišlo do kršitve javnega reda in mira.

KAZNIVA DEJANJA

Obravnavali smo 11 različnih kaznivih dejanj, ki so bila storjena na celotnem območju občine Grosuplje. Najpogostejša so kazniva dejanja tatvin, vlomov in poškodovanja tuje stvari. Do vlomov najpogostejše prihaja v nočnem času, predvsem v zgodnjih jutranjih urah, vlomljeno je v vikende ali zapuščene hiše ter delovne stroje na območju občine Dobrepolje. Iz vikendov in hiš storilci odnesejo vse, kar je vrednega in se da prodati ali uporabljati, od nakita do tehničnih aparatov in orodja kakor tudi hrane. Prav tako beležimo vlome v vozila, predvsem na gozdnih cestah, kjer vozniki pustijo svoja vozila in gredo opravljati gozdna dela ali pa nabirati gobe. Če občani opazijo kakšno osebo, ki se spreha oziroma vozi z vozilom v neposredni bližini vikendov ali parkirnih vozil ali se na kakšen drug način vede sumljivo, naj to nemudoma sporočijo policiji ter si zapomnijo čim bolj podroben opis osebe ter morebitno prevozno sredstvo, s katerim se je osumljene ni odpeljal.

Vsi občani, ki bi kar koli vedeli o kakšnem kaznivem dejanju ali prometni nesreči, ali če bi opazili storilca na delu oziroma begu, naj to sporočijo na PP

Grosuplje ali na telefonsko številko 113. Vsaka informacija, ki bi kakor koli pripomogla k izsleditvi storilca, je dobrodošla, prav tako pa bomo z boljšim sodelovanjem med policijo in lokalno skupnostjo - občani dosegli, da se bodo varnostne razmere izboljšale, hkrati s tem pa tudi varnostno počutje občanov.

Opravili smo tudi ogled 13 prometnih nesreč z materialno škodo in telesnimi poškodbami. Največ prometnih nesreč se pripeti zaradi neprilagojene hitrosti voznikov, ki ne upoštevajo omejitev hitrosti. Pri teh prometnih nesrečah so posledice najhujše. Drugi najpogostejši vzroki za prometne nesreče so še vedno stran in smer vožnje, izsiljevanje prednosti in neustrezna varnostna razdalja. Največ prometnih nesreč se zgodi v času, ko občani hodijo v službo ali iz službe ter ob slabih vremenskih razmerah. Pogoste so tudi prometne nesreče na parkirnih prostorih, kjer vozniki pri premiku z vozilom niso dovolj pozorni pri vzratni vožnji. Največ prometnih nesreč se zgodi na regionalni cesti št. 647 in 648 Zdenska vas - Predstruge - Videm in Videm - Kompolje.

Policijska postaja Grosuplje vsakodnevno izvaja poostreni nadzor nad cestnim prometom na celotnem območju občine Dobrepolje, posebno pozornost pa posvečamo kontroli hitrosti, seveda pa ostalih kršitev ne zanemarjamo.

V mesecu oktobru bo PP Grosuplje izvajala kontrolo hitrosti z lastnim radarjem na celotnem območju občine Dobrepolje, predvsem na odsekih cest, kje se dogajajo prometne nesreče oziroma tam, kjer so prekoračitve hitrosti največje in najbolj pogoste. Vozniki naj vozijo v skladu s cestno - prometnimi predpisi ter prilagodijo hitrost vožnje vremenskim razmeram ter ostalim trenutnim dejavnikom, ki kakor koli vplivajo na potek prometa. Tako bodo pripomogli k boljši prometni varnosti in predvsem k manjšemu številu prometnih nesreč.

Z začetkom šolskega leta 2001/2001 je na cestah vsakodnevno na poti v šolo in iz šole večje število otrok, na katere je potrebno še posebej paziti, saj so kot udeleženci v cestnem prometu nepredvidljivi. Zato vse voznike v cestnem prometu opozarjamo, da dosledno upoštevajo cestno-prometno signalizacijo in še posebej previdno vozijo mimo šol oziroma v njihovi neposredni bližini.

POLICIJSKA POSTAJA GROSUPLJE

Policisti in člani Združenja šoferjev in avtomehanikov so tudi letos v prvih šolskih dneh skrbeli za varno pot v šolo

Član Združenja šoferjev in avtomehanikov Franc Škantelj in policist Marjan Vlašič skrbita za varnost šolarjev na eni od nevarnejših točk na poti proti šoli na Vidmu.

(M.S.)

Črne točke na dobrepoljskih cestah (II.)

Kamikaze v nepreglednem ovinku

Ne dogodi se pogosto, da si izrazito nevarni mesti na cesti - poimenoval sem jih črne točke - sledita s presledkom le par deset metrov. Tokrat je tako.

V prejšnji številki Našega kraja sem podrobneje predstavil najbolj perečo črno točko - v ovinku tik pred mostom čez železniško progo v Zdenski vasi (iz smeri Grosupljega). Tokrat sledi opis črne točke, ki je že nekajkrat pobrala pločevinasti davek (od oplazenja oz. čelnega trka), in se nahaja - v nepreglednem ovinku v desno tik za opisanim mostom!

Nekega dne vozim po omenjeni cesti iz smeri Grosupljega proti Vidmu. Pripeljem do mostu, ga hip zatem prevozim in pričnem z zavijanjem v desni ovinek... Prav tisti trenutek nasproti pripelje osebni avtomobil - na srhljivo začudenje - povsem po moji strani ceste. V delčkih sekunde mi pogled z bližajočega avtomobila zdrsne na voznikov obraz, da bi vzpostavil očesni kontakt. Neverjetno! Voznik sploh ne gleda k meni. Ne vidi ne mene ne mojega avta! Delček sekunde kasneje obrne glavo in le uvidi, da mu nasproti pelje avto. Sunkovito popravi smer in tako se (ob mojem zaviranju in dopustnemu umikanju) za las izognemo vsaj oplazenju vozil. Če bi voznik reagiral le hip kasneje, bi neizogibno prišlo do čelnega trčenja.

Seveda se vprašujem, zakaj je voznik, prihajajoč iz vasi po klanecu navzgor, v smeri proti Grosuplju, pripeljal po moji strani ceste (vsaj meter na moji polovici). Kot da bi bili v Angliji, kjer vozijo po levi.

Cesta v omenjenem ovinku ni ozka. Pravzaprav je dokaj široka. Vozniki, ki se iz vasi pripeljejo do vrha klanca in na začetek ovinka v levo, nadaljujejo vožnjo skozenj in nehote (in rade volje) delajo bližnjico - in sekajo ovinek. To dejanje jim nič, razen pojava nasproti vozečega avtomobila, ne preprečuje. "Prevozi-jo" nevidno (ker je pač ni!) polno belo črto na cestišču, zvoziyo ovinek in nato zapeljejo na most.

Omenjen ovinek je vsaj za (nizke) osebne avtomobile nepregleden. Višje sedeči vozniki - v avtobusih in tovornjakih - so bolj "ob-

veščeni" in vidijo čez hribček v notranjem delu opisanega ovinka in tako zaznajo bližajoče srečanje z "slepim" voznikom. Vse do mesta na koncu ovinka, kjer se vozniku le odpre pogled na vozišče nasproti vozečih vozil na mostu, voznik ne ve, ali mu nasproti prihaja vozilo.

Voznik, ki zapelje v levi ovinek, ga rade volje seka. Večinoma nezavedno. Po drugi strani: zakaj bi vozil zgolj po svoji polovici cestišča, ko pa je na njenem zunanjem robu običajno precej peska? Vožnja po "drsečem" pesku (ne pozabimo na običajno preveliko hitrost) v ovinku je nepredvidljiva in moteča. In asfaltirani rob ceste vodi tesno do ograje mostu in če nam volan po nesreči le za hip uide iz rok, kaj lahko oplazimo betonsko ograjo. Ta je

zelo blizu.

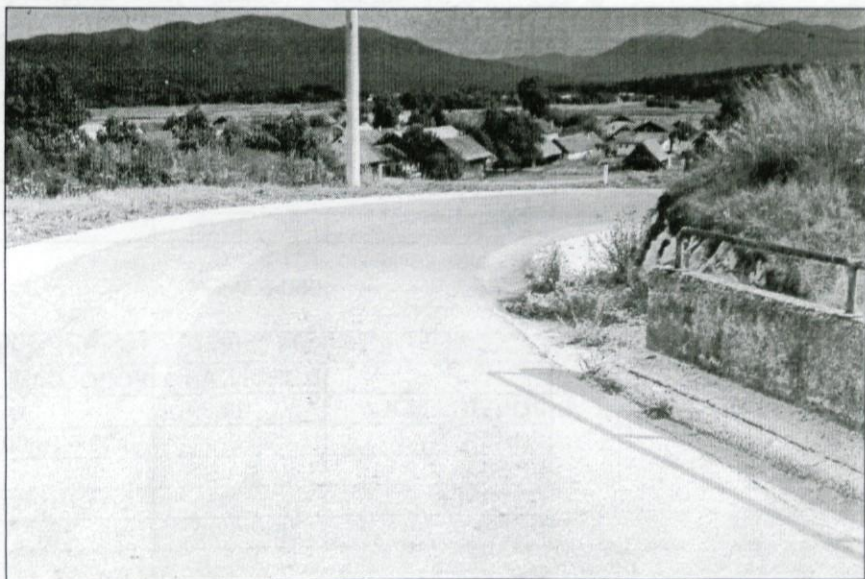
Kakšna bi bila rešitev za zagotovitev večje varnosti oz. zmanjšanja verjetnosti trkov ali vsaj oplazenj?

Predvsem označiti cesto v ovinku s polno neprekinjeno sredinsko črto. Črta bi razpolovila cesto na dve vozni površini in bi voznike (tudi nezavedno) vodila in držala na svoji strani vozišča. Tudi drži, da prav polne črte v nepreglednih ovinkih vozniki redno sekamo. Vendarle zavedno - vemo, da tvegamo in vemo, koliko globoko smo na "sosedovem"!

Dobrodošla bi bila tudi polna črta, ki označuje rob vozišča - ta bi pripeljala vozilo varno na most mimo betonskega zidu ograje. To je pomembno predvsem pri srečevanju (večjih) vozil tik pred ali prav na mostu. Asfaltiranje zunanjega roba (bankine) ovinka bi preprečevalo stalno nanašanje peska na vozišče, ki se mu vozniki radi - razen ob snegu - na veliko izogibajo.

Za zaključek: In če bi srečnega voznika iz zgodbe povprašali, bi zagotovo trdil, da je vozil po svoji strani ceste.

Dean Strnad

Nepregleden ovinek, ki si ga iz smeri vasi vozeči vozniki na široko "lastijo". Bela neprekinjena središčna črta bi "vstopila" v vidno polje voznika in ga, zanesljivo po njegovem delu vozišča, varno pripeljala na most.

TIRS d.o.o. KOMPOLJE

- **SERVIS**
- **PRODAJA - UGODNI KREDITI**
- **AVTOVLEKA**
- **KAROSERIJSKA POPRAVILA**
- **VULKANIZERSTVO**
- **NADOMESTNO VOZILO**

Pokličite nas na telefon:

01 780 71 61 ali 041 78 73 61

RENAULT

AKCIJA

**ZIMSKE
PNEVMATIKE - 15 %**

**POPUST NA
GOTOVINO**

**SAVA, KLEBER,
MICHELIN,
GOODYEAR**

od 1. do 31. oktobra

DELOVNI ČAS:
PONEDELJEK DO PETEK
8.00 - 12.00 in 13.30 - 18.00
SOBOTA: 8.00 - 12.00

RAZPORED DELA SPLOŠNE IN ZOBNE AMBULANTE NA VIDMU DELOVNI ČAS SPLOŠNE AMBULANTE VIDEM

	DOPOLDAN	POPOLDAN	SPL.AMB. STRUGE
PONEDELJEK	7.00 – 13.00	13.00 – 17.00	
TOREK	7.00 – 11.00	13.00 – 19.00	
SREDA	7.00 – 11.00		7.00 – 13.00
ČETRTEK	7.00 – 11.00	12.00 – 18.00	
PETEK	7.00 – 13.00	13.00 – 17.00	

Otroška ambulanta: vsak petek, od 7.00 do 13.00.

DELOVNI ČAS ZOBNE AMBULANTE VIDEM

	DOPOLDAN	POPOLDAN	
PONEDELJEK		13.00 – 19.00	
TOREK	7.00 – 13.00		
SREDA	7.00 – 13.00		
ČETRTEK		13.00 – 19.00	
PETEK	7.00 – 13.00		

Dežurni zdravnik: 781-90-09
050-624 071

DELOVNI ČAS LEKARNE VIDEM

	DOPOLDAN	POPOLDAN	
PONEDELJEK	7.30 – 14.30		
TOREK		12.00 – 19.00	
SREDA	7.30 – 14.30		
ČETRTEK		11.00 – 18.00	
PETEK	7.30 – 14.30		

Ustanovitelj glasila je Občina Dobropolje. Glavna in odgovorna urednica: Mihaela Steklasa.
Izdajatelj: IZDAJENICA GROSUPNJE
Tisk in oblikovanje: Auroragraf d. o. o.
Adamičeva 15
Glasilo izhaja enkrat mesečno v nakladi 1100 izvodov.